

ELŐFIZETÉS
 HELYBEN:
 187 475 24 korona
 187 407 24 korona
 VIDÉKEN:
 187 475 28 korona
 187 407 28 korona
 HIRDETÉSEK.
 4-hasabos sorok egyenként 20 fillér.
 Minden hirdetésért 10 fillér.
 Napi ár 4 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, augusztus 11.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Az utolsó tiz.
- Beszélgetés a szerb miniszterelnökkel.
- A tolonc költő.
- Az örök partitkárvalóság.
- Az új-szent-annai háborúság.
- Az aradi országgyűlés évfordulója.
- Előkészületek a községi választásokra.
- Amiről beszélnek.
- Igazgató-változás az arad-hegyaljai motorosnál.
- A dånosi mészárszék.

Az utolsó tiz.

Arad, augusztus 10.

Tíz ember volt az egész magyar országgyűlés. Hatalom, jog, kormány-ellenőrzés, nemzet-vezetés és egyéb tulajdon, amely parlamenteket megszokott illetni: nem volt a kezében. Az ország sorsa, a hatalom akkor már egy katona kezében volt. Az a katona ma is él; öregkorát a néma vádak és szemrehányások szigetelik el az emberektől. Több volt benne a hadvezér, mint a szabadsághős. A szabadsághősnek az utolsó csöpp vérig — a maga és katonái utolsó csöpp véréig — kellett volna harcolni. A tábornagy ellenben ránézett a mappára, amely minden oldalról áttörhetetlen ellenséges hadállásokat, körülvárt utakat mutatott — és azt mondta a kormányzónak: kár tovább a vért pocskokolni. Talán nem is a vért sajnálta — kemény, páncélozott lelkű ember volt — hanem az erőlködést, amelyről előre tudta, hogy hiábavaló lenne. S

amint a gépész nem dolgozik tovább a szerkezeten, amelyről látja, hogy el van rontva: ő is a maga katona hivatása ellen való vétséget látott volna, ha tovább csatázik.

És a mialatt a katona a hadi jogok alapján a megadásról, szabad elvonulásról tárgyalt, a tiz ember összeült, hogy országgyűlés legyen. Mi volt a céluk vele? Kormány, hatóság, amely a határozatokat végrehajtotta volna, nem volt. Tüntetni akartak? A parlamentnek híre se ment. Az egész országot egy fájdalom sajtotta: a függetlenség bukásának bizonyossá vált tudata. Ki törődött akkor a tiz képviselővel? Időtöltésnek veszedelmes időtöltés lett volna, amikor az ország volt hadügyminisztere két nap előtt kijelentette, hogy nem kezeskedhetik a parlament biztosságáért.

És ez a tiz képviselő — a negyvennyolcas országgyűlésnek utolsó. Aradon maradt tagjai — mégis érezte, hogy össze kell ülnie. Egy rajongó öreg és a rajongó fiatalok egybegyűltek, hogy ők legyenek a magyar alkotmányok, a magyar önállóságnak utolsó szivedobbanása. A rajongó öreg, Palóczy Antal, a korelnök, a halálveszedelem pillanataiban születő lelkesedéssel mondta: „Amint az osztrolenkai ezrednek a csatából megmaradt tiz embere joggal nevezhette magát az ezrednek, akként minket is, akik csak tizen vagyunk, megillet az a név: országgyűlés!”

Ma talán nem is tudunk ennek a tiz embernek akkori érzésvilágába illeszkedni. Nem tudjuk fölértékelni: mint erősödött meg a jövőben való hitük az által, hogy utoljára gyakorolták értéktelenné vált alkotmányos jogukat, és hogy akkor, mikor ez a jog elveszett, az alkotmányos formák között fentartották a joghoz való ragaszkodásukat. Manap is estek a külsőre hasonló megnyilatkozások, amelyeknek ez volt a patétikus végszava: „az erőszaknak engedünk.” De az ötvennyolc év előtti, az más volt. Az erőszak, a keztyűtlen és vérben markoló erőszak már ur lett a nemzetben. S a tiz ember mégis szükségét érezte, hogy kimondja: az alkotmány a mienk, s ha nem is szabad eztán élni vele, a mienk marad!

Ez 1849. augusztus 11-én volt, az aradi városházán.

A roskadozó, öreg városházát lebontotta a fejlődni vágyó város ambíciója. Örök kár. Nemcsak a mienk, hanem a nemzeté.

A potsdami malom története ugye ismerős? Ugy mondják az idegenek, hogy Nagy Frigyes le akarta bontatni, de a gazdája nem engedte. A mikor a porosz király pénzt hiába ígért érte, erőszakkal fenyegetőzött. A molnár azt mondta: „van még bíróság Berlinben!” És a porosz polgárok igazság-érzésének emlékeül maradt meg eredeti formájában a paraszthalmom.

Ugy mondják, a potsdami malom története csak mese, anekdota. De az aradi

A hétről.

Részlet az Ő drámájából.

— Készül Gyorokon, egy koltában. —

VII. Felvonás, XII. szín, IX. Jelenet.

Előbbieik. Szerző. *Hírnök*. (Nincs jelen, csak telefonon vesz részt a cselekvényben) *Eránosz* szelleme. Nép, vincellérek és újságírók.

Szerző: Arad felett a vész baglya huhint.
 A fiait elhagyják, sorra, mind.
 Elárul, mint egy lék-szenvedte bárka,
 Már Simay, a fürdőpátriárka
 Közöttünk szinte nem marad vigasznak
 Csábítja hona a spanyol viasznak.
 Hol grandok perdülnek szilaj dalon,
 Az ő jöttére vár bankó-halom.
 „Jer, ó jer! Markolj innét egy nyalábot,
 S nem érzed majd a magas kamatlábot!”
 S a közvélemény most szörnyen kíváncsi,
 Mi szónkra hallgat, vagy csügg amazén?
 Elmén-e spanyolnak Simay bácsi,
 Vagy itt marasztja az öreg bazén? . . .

De hah, mi nesz? . . . A telefon zörög,
 Informálnak a béavatt' körök.

Hírnök (akinek hangjában nem nehéz Simon Jenőt fölismerni):

Reánk szakadt a fájdalom, a gond:
 Gróf Károlyi, a főispán lemond.
 Elhagyja Aradot, sok ismerőset,
 Mint Szent-Pál egykor Pop Csicsónak ösét.
 Hogy nagybátyját elragadja a fátum,
 Reá szakadt a károlyi mandátum.

Szerző: Bizony jobbat is tudhatnál jelentni!
 Magamról tudom, az ilyen be fáj:
 Ha nem akarunk képviselő lenni,
 És akarunk ellene muszáj!

Hírnök: A szenzációnak ez csupán fele,
 Mást is mondok, hogy hanyatt dülj bele.
 Mert Károlyinak van utódja is mán:
 Barabás lesz az aradi főispán!

Szerző: Ne folytasd ah, ilyen szívet fakasztón.
 Mivel a kagylót nyomba leakasztom.
 A rossz hírekből épen elegendő,
 Hadd elmélkedem: mi itt a teendő?

Ez baj, szent Vesztinghauzra esküszöm!
 Barabás-száját kormány ha betöm
 Zavartalan adhatja el a hont,
 S jöhet fölszínre újra darabont.
 Ezt nem türhetem . . .

Megjelenik Eránosz szelleme:

Szellem vagyok . . . és a nevem Eránosz.
 Sok spiritizta mind engem utánoz.
 Széanszaimra, mik gyakorta voltak,
 Hívásomra lesétáltak a holtak,
 S hogy én is im' az alvilágra értem, —
 Charon tatától a kegyet kikértem:
 A hol szükség van reám a földtekén,
 Hivatlanul is lemehessek én.

Szerző: Bár kifogás nem hangzhatik ez ellen:
 Itt te reád mi szükség lenne, szellem?

Eránosz szelleme:

Figyelj tehát. A Barabás-ügyet,
 Mely búval terheli nemes szügyed:
 Elrendezhetni spiriszta módon,
 A szellemekkel . . . Ebben nem csalódom.

A legelső dolog: elérni azt:
 A főispánságtól őt elriaszd.
 Az *aszfalt* gőzös szellemét idézd,
 Buján virághzó, durva, szörnyű észt,
 Melynek kivárni oly nehéz a végét,
 S amely leronthatja a népszerűségét.
 A míg a kerekas kazán tapos:
 Minálunk lenni nem kívánatos.

őreg városháza esete szomorú valóság. A potsdami malom azt beszéli: Poroszországban van igazság! Az aradi városházának azt kellett volna hirdetnie: „Volt Magyarországon — függetlenség!” Rozogását megtámasztva, fáradt falait meg erősítve, eredeti formájában kellett volna megőrizni az ódon, középtornyos házat. És lebontani csak akkor lett volna szabad, amikor újra megszületik az a függetlenség, amelyet ötvennyolc év előtt, az aradi városházán a multnak elbucszattak.

Mert még nem formálódott ki. Az embereknek szubjektív érzése, hogy mikor érzi magát szabadnak, s a nemzetnek gondolkodásától függ, hogy mikor találja igazinak és teljesnek a függetlenségét. Ubi bene, ibi patria, s amikor valakinek jól megy, akkor talán függetlennek érzi a lelkét. Transvaalnak, a mióta az angol kultúra, az angol gazdasági fejlődés vette a hóna alá, talán jobb a sorsa; talán így függetlenebbnek érzi magát. De mi még ilyen értelemben se vagyunk függetlenek. Még a nemzeti vagyonsodás és a közjólét dolgában sincs meg a szabad cselekvés, a szabad rendelkezés joga. Ep a jelen eseményei, politikai problémái titkos szövevényei mutatják, hogy milyen fogyatékos, milyen hamis gyémánt a mi függetlenségünk.

S ötvennyolc esztendő után áhitattal gondolunk az aradi országgyűlésre. A tiz emberre, a hatalomtalan, erőtlen, jogvesztett kis parlamentre, amely egy percre megállította a rohanást lebukó napot, a magyar függetlenséget, hogy része legyen benne. Akkor már nem volt melege, a fénye is csak pislogott, de mégis nap volt. Es azóta nem kelt föl.

TÁVIRATOK.

A dán király utazása.

Reykjavík, aug. 10. A dán király, Christensen miniszterelnök és Hansen földművelésügyi miniszter ismét a Birma és Atlanta hajókra szálltak. Az éjjel folytatják a hajók körutjukat Island északi partjain.

S a parlamentben hogy helyén maradjon. És főként nyitva hogy legyen szeme: Intézzed azt, hogy elébe szaladjon A magyar vezényszónak szelleme. E csenevész kölyök vaj' nő-e nagyra, Ha Barabás Béla is cserbe hagyja? És jó lesz még, ha idézni fogod Az általános szavazat-jogot. Tudna-e hizni vármegyei zsiron, A mig mindez nincs meg, csak a papíron? Mandátumát azért se dobja el; A kvótára is vigyáznia' kell, — Hogy daccal dörögjön a gyáva gazra, Ki, hogyha kéri, alj-mód megszavazza? Ha szent kötelmeit lehán lerázzván, A székbe ülne, mely puha, meleg, Meglátogatják majd a megyeházán, E sirukból kijáró szellemek!

Szerző: (Épen meg akarja fogadni a tanácsot a mikor újra pihogee szól a telefon.)

A Hírnök:

Lánglelkű iróm, nyugtasd meg magad,
A főispán, hál' Isten megmarad.
S a Barabás Béla főispánsága
A koholmányoknak tisztavirága,
A hír, mit fellúvának a lapok

Beszélgetés

a szerb miniszterelnökkel.

A vámkonfliktus kiegyenlítése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 10

Pasics, Szerbia miniszterelnöke tegnapelőtt óta Marienbadban tartózkodik, ahol, ha egyébbel nem is, de legalább hatalmas lengő szakálával nagy feltűnést kelt. A miniszterelnök a Hubertus-villában lakik és itt pihen ki az esztendő fátalmait. Hogy a pihenés az egyetlen célja, annak külső bizonyítéka az is, hogy Pasics maga jött, még csak titkár sem kísérte el utján. A miniszterelnök naponta pontosan megjelenik a marienbadi forráskutnál és vidáman hajtogatja fel az orvos által számára előírt vizet. Ivás közben tudvalevőleg megengyhütnék a szívek és erre számítva történt, hogy egy újságíró a minap odalépett Pasicsához és poharazás közben politikai beszélgetést folytatott vele. Elsősorban a magyar-osztrák szerb kereskedelmi szerződésre tereődött a szó.

Pasics azzal kezdte a társalgást, hogy a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott gróf Forgácsról, belgrádi új nagykövetünkről. Aztán — a kereskedelmi szerződéssel kapcsolatosan — ezeket mondta:

— Nagyon sajnálom, hogy a provizorium nem jött létre. Fontos érdekünk az átlatbevitel Magyarországra és Ausztriába. Gabonanemünk bevitelét a monarchia kereskedelmi politikája lehetetlenné tette. Kénytelenek voltunk új piacot keresni és ezt meg is találtuk, amióta — via Antwerpen — Angliába szállítjuk nyers terményeinket... Mégis a szerb kormány bizott benne, hogy a magyar és osztrák kormány a régebbi megegyezések szerint meg fogja engedni a provizorium tartamára a szerb élömarhának bevitelét. Hogy a leölt marhának husával másként áll a dolog, azt magunk is belátjuk. Ehhez a két parlamentnek hozzájárulása szükséges, már pedig ez idő szerint a két parlament a nyári szünetét élvezzi és be van rekesztve...

A szerb miniszterelnök azután annak a reményének adott kifejezést, hogy a kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalásokat szeptember elején újra felveszi Szerbiával a magyar és osztrák monarchia.

— Pihentesd hát izzó gondjaidat, —

Ugy nélkülöz az minden alapot
Akár Arad a kettős vashidat.

(A többi szereplőkre később jut a sor.)

A töredék hitelességeért:

Forgács.

Arad történelmi napjai.

— Kossuth Lajos lemondása. —

Megindulnak a szomorú napok évfordulói. Ötvennyolc esztendeje, ilyenkor már elveszett a nemzet ügye. A parlament, a mely Aradon utolsó állomását tartotta, tehetetlen volt; a kormány lemondott és már megindultak a tárgyalások, a melyek a fegyverletételt előkészítették.

Az alábbi levelek dátumainak most van az évfordulója. Részben a történelembe foglalt, ismert okiratok, részben azonban ismeretlenek. Különösen egy, a mely már a szabadságharc hivatalos írásai közé nem került: Kossuth Lajosnak Görgeyhez intézett levele, a melyben szinte az utókor előtt tesz Kossuth vallomást a maga cselekedeteinek igazolására.

A kiváló érdekességű levelek, a melyek Kossuth lemondására vonatkoznak, így szólnak:

Ezután a Balkán-viszonyokra tereődött a beszélgetés. A miniszterelnök ezeket mondta:

— A macedóniai bandapolitika teljesen kudarcot vallott. Minket szerbeket a görög bandapolitika nem érintett, annál többet szenvedtünk azonban a bolgár bandáktól. Macedóniában remélhetőleg rendet teremtenek az európai hatalmak és a reformok sikerrel járnak majd.

Pasics augusztus végéig marad Marienbadban. A mai nap folyamán odavárják Pácau pénzügyminisztert is. Az ő érkezése sem jelent azonban politikai tanácskozást, a minisztert egyszerűen a vesebaja kényszeríti, hogy Marienbadba érkezzen. És hogy Szerbiának többfajta állami baja között milyen nagy szerepet játszik a vesebaj, annak bizonyosága, hogy Pasicson és Pácaun kívül Marienbadba várják most Simics bécsi szerb nagykövetet is, valamint Gyorgyevics volt miniszterelnököt és Milanovich római szerb nagykövetet.

Mint az öt ur vesebajos.

A tolonc költő.

A tábornok unokája.

Főhadnagyból esavargó.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 10

Ma reggel a szegedi kihágási bíróság előtt ezüstös bajuszu, szálas ember jelent meg a toloncok csoportjában. A kopott viseletben is érdekes férfiú bemutatkozott:

— Gräbenbergi Niesner Rezső, volt cs. és kir. főhadnagy vagyok...

A további fölvilágosítást megadta róla az a Hászitü akta, melyet Lakos őrsparancsnok átadott a kapitánynak. Ebből az aktából kitűnik az is, hogy az idegent valóban Gräbenbergi Niesner Rezsőnek hívják, cs. és kir. főhadnagy volt s ősrégi osztrák nemesi család sarja. Kitűnik, hogy a bécsi katonai akadémiát kitüntetéssel végezte. A fényes név dacára a volt főhadnagyot Nagykikindán tilos koldulásra érték és ezért Szegedre toloncolták tovább illetőségi helyére, Szabadkóra.

A kapitány a szokatlan toloncot megkérdezte, hogy jutott idáig. A tolonc nagyot sóhajtott és fejét bólintgatva mondta:

— Egy lány miatt... Bécsben szolgál-

I. Görgey Arthur tábornoktól

Kossuth kormányzó elnök urnak

Aradráiban.

Kormányzó urnak a miniszterelnök ur ellenjegyzése mellett engem az ellenséges hadsereggel egyezkedésre felhatalmazó levelét kézhez vettem; minthogy ezen felhatalmazás a kívánt, közös hazánk jövőjét biztosító cél elérésére nem elégséges és én arra, hogy azt, a mi a nemzet számára megmenthető, megmenthessem, elkerülhetetlen szükségesnek tartom, hogy a jelen kormány lépjen le és én ruháztassam fel a polgári és katonai legfőbb hatalommal; — tehát ezennel felkérem kormányzó urat, méltóztassék ekkép mielőbb határozni, ezen határozatát velem és a közönséggel is tudatni, hogy annak következtében minden késedelem nélkül azon lépéseket megtehessem melyek egyedül képesek a nemzet jövőjét biztosítani és azt a végromlástól, mig nem késő, megmenteni.

O-Arad, augusztus hó 11-én, 1849.

Görgey Arthur, tábornok

II. A miniszteriumtól az ország kormányzója, Kossuth Lajos urnak az aradi várbán.

Az országkormányzónak!

Görgey tábornok a ma reá ruházott megbízásnak siker reményével megfélemlíteni nem vél-

tam és szerelmes lettem egy színésznőbe, akiért adósságba vertem magamat. A színésznő később egy főrangú ur szeretője lett, engem pedig elcsaptak a katonaságtól. Pedig édesatyám, nagyatyám is katona volt. Atyám Nisner Gusztáv ezredparancsok, nagyatyám, Nisner Károly pedig tábornok volt Székesfehérvárott.

— Előkelő rokonságából senki sem él? — kérdezte a kapitány.

— De igen. Van egy nővérem, aki báró René Pais francia főnemes felesége. A Bécs melletti Hitzingben laknak, az ősi Nisner kastélyban.

Ezután elmondta, hogy csak anyagilag ment tönkre, mert a kenyérkeresetnek semmilyen módját nem tanulta és nincs arra kedve, hogy nehéz testi munkát végezzen. Lelkileg azonban nem züllött el, mert, mint büszkén mondotta, ő poéta és verseit több vidéki lapocskák is adta. Egy pár versét meg is mutatta. A versek közül ide iktatjuk a pár sort:

„Névtelen bár csak lennék, csukódna már e szem...
Ilyen gyászos mult után mit vársz még, végzetem?
Zugjon kopár sírom felett a fagyos téli szél.
Ne sejtse, ki van ott, senki, — borítsa örök tél.”

A poéta toloncot dé utáig az őrszobában hagyták, aztán átkísérték Szabadkára.

Az ujszentannai háborúság.

Tanárok a bíróság előtt.

Látatlanba aláírt nyilatkozat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 10.

Az ujszentannai polgári fiúiskola két tanárának, *Lulay Mihálynak* és *Molnár Ödönnek* bűnügyét tegnap tárgyalták a világosi járásbírószágon. A tanárok elleni vád tudvalevőleg az, hogy igazgatójukat a csendőrségen s az aradi kir. tanfelügyelőségen azzal rágalmazták meg, hogy feltörte az intézet könyvtárának zárját s onnan olyan könyveket tulajdonított el, melyek a panaszosok tulajdonai voltak. A tegnapi tárgyaláson beismerték, hogy feljelentést tettek a csendőrségen ismeretlen tettes ellen, azonban tagadják, hogy a csendőrség előtt kiállított nyilatkozatban *Szabó Béla* igaz-

gató nevét felemlítették s ennél fogva őt meg-rágalmazták volna.

Miképen került hát a csendőri feljelentés mellett fekvő nyilatkozatba az igazgató neve, az egyelőre mélységes titok. Ennek a titoknak misztikus voltát pedig növeli az a körülmény, hogy a vád alatt lévő tanárok *tanuk előtt* írták alá azt a nyilatkozatot, amelyben *Szabó Béla* neve előfordul. Bár az aláírás valódiságát nem tagadták, a tanárok a védekezés olyan terére léptek, amely intelligens embereknek feltétlenül súlyos beszámítás alá esik. A tárgyalás során ugyanis kijelentették, hogy azt az okmányt, amely éppen elégséges lehetett volna arra, hogy tönkre tegyenek vele egy úri embert — *el sem olvasták és látatlanul írták alá.*

Az érdekes tárgyalásról alábbi tudósításunk számol be:

Szabó Béla ujszentannai polgári iskolai igazgató terhére elkövetett hatóság előtti rágalmozási ügyet tegnap reggel 8 órakor tárgyalta a világosi járásbírószágon *Halászy Béla* bíró. *Szabó Béla* helyett *Momák Döme* dr. helyettese, *Szimonisz László* dr. jelent meg, a vádlottak: *Lulay Mihály* és *Molnár Ödön* ügyvédjökkel, *Nikolics Döme* aradi ügyvéddel jöttek el a tárgyalásra. Az ügyészi megbízott tisztjét *Czégka Zdenko* dr. töltötte be.

A vád ismertetése után *Molnár Ödön* kihallgatása következett. *Molnár tagadja, hogy Szabó igazgató ellen feljelentést tett volna.* Mikor észrevette, hogy a könyvtárból eltűnt néhány olyan könyv, amely az ő tulajdona volt, megjelent a csendőrségen, s *ismeretlen tettes ellen* panaszt tett. Ez alkalommal megkérdezték, van-e valakire gyanúja, ő azonban *senkire sem gyanakodott.*

E vallomással szemben bíró felmutatja a feljelentés mellett fekvő és *vádlottak által aláírt nyilatkozatot*, amelyben világosan kitűnik, hogy gyanújuk az igazgatóra irányul.

— Nekem sejtelmem sem volt arról, mi van a nyilatkozatban — védekezett általános derűtlenség közepette *Molnár Ödön* — *mert én üres blankettát írtam alá*, amelyre később írták rá a nyilatkozat szövegét. Hogy *Szabó Béla* neve benne van a nyilatkozatban, csak akkor tudtam meg, mikor az aradi kir. ügyészségen megmutatták a szöveget.

Lulay Mihály, a másik vádlott szintén a

tagadás álláspontjára helyezkedett, de kevesebb szerencséjével. Ő is tagadja, hogy *Szabó* ellen feljelentést tett volna. Ismeretlen tettes ellen adott panaszt, s kérte a tettes kinyomozását és szigorú megbüntetését. A nyilatkozatot tényleg aláírta, de miután *hirtelen el kellett utaznia*, nem olvasta el, hogy milyen szöveget írt az aláírása fölé a csendőrség. Arra azonban figyelmeztette a csendőrséget, hogy annak a nevét, aki hivatalánál fogva hozzá közel álló személyiség, *nehogy belevegyék a nyilatkozatba.* Hogy *Szabó* neve tényleg benne van, arról csak az ügyészségen értesült.

Szimonisz László dr. a vallomások után a csendőrség kihallgatását s a tárgyalás elnapolását kérte.

Nikolics Döme, a vádlottak képviselője erre hirtelen védőbeszédbe fogott, s azt kívánta, hogy *Szabó* igazgatót azért, mert a két tanár családi boldogságát feldúlta, *helyezzék megfigyelés alá.*

Halászy Béla bíró: E kijelentéséért rendreutasítom!

— Ha tisztességes ember volna *Szabó* — folytatta ingerülten a védő — nem forszirozná a vádat.

Nikolicsnak azonban kevés szerencséje volt, mert ez újabb inzultusért a bíró újra rendreutasította és *megvonta tőle a szót.* Az öreg urat annyira zavarba hozta a kétszeri rendreutasítás, hogy — amire nem igen akad példa — *alá akarta írni a büntető tárgyalás jegyzőkönyvét.*

A bíró ezután elrendelte a csendőrök tanuként való kihallgatását s a fegyelmi iratok beszerzését és a tárgyalást elnapolta.

Az örök párttitkárválság.

Az utolsó lemondás.

A rendőrség a gyülekezési jogért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 10.

Amióta *Klopfstein* Ernő melegebb tájakon élvezi az élet gyönyörűségeit, állandó pártválság van az aradi szociáldemokrata pártban. Megválasztották az egyik titkárt, aki azonban nem vált be s így rögtön le is mondatták. Utána *Gallovich Károly* aradi hírlapíró választ-

ha a mostani kormány teljesen le nem lép, az általa birt polgári és hadi hatalmat ő neki nem adja át és mindez nyilvánosságra nem hozatik.

Hazánk szerencsétlenségében hosszabb értekezésnek lehetőséget nem látván: — ezennel *Görgey* tábornok kívánatahoz hozzájárulásunkat jelentjük ki és viselt *miniszteri hivatalainkat letesszük.*

Hogy ez intézkedésnek hasznát venni lehessen a szorító események miatt, drága időpercek tekintetéből kérjük országkormányzó urait, hogy ön és a miniszterium lemondását és a hatalomnak *Görgey* altábornagra ruházását mind vele, mind a közönséggel a legközelebbi órákban közölni sziveskedjék.

Arad, augusztus 11-en, 1849.

Aulich, hadügyminiszter.

Csányi László.

Vukovich Sebő.

III. Magyarország kormányzójának,

Kossuth Lajos urnak.

Az ország függetlenségi igazságos harcát Bem vezénylete alatti seregeink szétveretése után bevégezettnak kell tekinteni, mert öncsalódás nélkül képzelni sem lehet, hogy az Aradon levő három hadtest az ellenségnek tulnyomó erejével győzelmi eredménnyel vívhasssa a csatát — csekély távolságában a közeledő orosz seregeknek. Azért a kormányt továbbra szükségtelennek, sőt károsnak tartom. Kétséget nem szenvedvén, hogy a szerencsétlen nemzetnek

részére polgárhatalom jót eszközölni nem képes. Ha létez valami, mi által boldogtalan nemzetünket némi kedvezésekben lehet részesíteni, egy katonai kézben központosított hatalom az, — mihez képest lemondván a kormány haszontalanná, célhoz nem vezetővé vált hatalmáról, ruházza fel *Görgey* altábornagyot, ki nem csak vezérlete alatt levő seregeinek, de a nemzetnek szent ügyét is szem előtt tartandja intézkedéseiben.

Kormányzó ur e nézetet osztá mai találkozásom alkalmával és megígérni méltóztatott a hatalommal felruházott iratot *Görgey* altábornagnak elküldeni, minthogy az eldöntő végpercek közelednek és az említett irat késik, én sietek magam részéről miniszteri tárcámról, mely által semmi, de semmi jót és hasznost nemzetem részére nem mivelhetek, lemondani, szives köszönetem mellett kormányzó urnak bennem helyezett bizalmáért. Vajha szerencsés lehettem volna annyi jót felmutathatni soha, semmi mellékes érdekhez nem csatolt igyekezetemből, mennyire azt lelkemből óhajtanám.

Görgey altábornagy megkapta a vezéri kinevezést, — az most fölsőlegessé vált, mert seregeinek ő ugyanis fővezére — más seregek pedig jelenleg, melyek felett fővezérkedhetnék, nem léteznek. *Kormányzó ur nézete más volt* mai értekezésünk alkalmával sajnálnám, ha a miniszteri tanács a multak emlékéért nem méltányolván, még most is, midőn már a reménysugár is letűnőben van, késnének a nemzet ér-

dekében határozni, miszerint *Görgey* altábornagnak átadandó a főhatalom.

Kelt Aradon, aug. 11-ikén 1849.

Csányi László.

IV. *Görgey* Arthur tábornok urnak.

Augusztus 12-ikén 1849.*)

Ön tegnapi napon kelt levelében oda nyilatkozván, miszerint arra, hogy azt ami a nemzet számára megmenthető, megmenthesse, elkerülhetlenül szükségességnek tartja, hogy a kormány lépjen le és ön ruháztassék fel a polgári és katonai legfőbb hatalommal.

Én önnek ezen kívánatait, bár igen különös dolog, hogy valaki magamagát candidálja kormányzónak, mégis teljesítettem; teljesítettem t. i. annyiban, a mennyiben azt teljesíteni rajtam állhatott, anélkül természetesen, hogy a nemzet felsőségi jogainak ez által legkevésbé is derogálni akarhatnék.

Önmagam iránt tartozom a kötelességgel röviden elmondani az okokat, melyek ezen rendkívüli lépésre indítottak, egyszersmind a nemzet jogainak tiszteletben tartása iránt tartozom önt azon határookra figyelmeztetni, — miket — hacsak zsarnok lenni nem akar, (mit a nemzet semmi esetre sem türne) — respektálni tartozik.

*) Lugosról. Az eredeti levélben a kelet helye kitéve nem volt, mert *Kossuthra* nézve veszélyt hozó lehetett volna, ha *Görgey* tudja az ő hollétét.

toták meg s mióta ő vezeti a párt ügyeit szinte minden héten egyszer kénytelen volt lemondani. A központ ugyanis sehogy sem birt beletörödni, hogy egy volt polgári újságíró legyen az aradi párt titkára s minden közösséget megtagadott vele. Az aradi párt Gallovich több ízben történt lemondását mindezek ellenére sem fogadta el s inkább megszakított minden érintkezést a központtal, semhogy a párttitkár lemondását elfogadja. Csak a közelmúltban történt, hogy a párt bizalmat szavazott Gallovichnak egyik legutóbbi lemondása alkalmából.

Az állandó párttitkár-válságnak volt egy humoros körülménye is. Hiába akart ugyanis az új párttitkár bemutatkozni, minden igyekezete kárba veszett, mert a rendőrség semmiféle népgyűlést nem engedélyezett. A legutolsót is tegnap tiltotta be *Greén* Nándor tb. főkapitány, azzal az indoklással, hogy úgy a munkások, mint a munkaadók hangulata izgatott s tartani lehet tőle, hogy a népgyűlés annyira felizgatja a kedélyeket, hogy komoly rendzavarás történik. Ugyanez volt az indoklás mindannyiszor, ahányszor a párttitkár be akart mutatkozni.

Noha hangsúlyozni kívánjuk, hogy az utóbbi időkben történt szociálista tulkapások ellen a legerélyesebb preventív rendszabályokat is helyénvalóknak tartjuk, mégis a rendőrség ezen intézkedésében olyan veszedelmet látunk, amely nem kisebb, mint amely a tulásba vitt munkásmozgalmakban rejlik. A legjobb nagytörelmesével is bajos volna ugyanis felfedezni azt az izgatott hangulatot, amelyről a betiltó végzés beszél. A gyűlékezési szabadság elvén csorbát ütni az ilyen képzelt ok miatt nem volna szabad. Értjük és méltányoljuk a rendőrségnek mindennemű szociálista akció ellen irányuló idegenkedését, de ezzel szemben egyenesen elítélendő dolognak tartjuk a gyűlékezési szabadságnak avatatlan kézzel való megszorítását.

A gyűlések állandó betiltása megakadályozta Gallovich Károlyt, hogy bemutatkozzék. Amint értesülünk, ez a bemutatkozás most már véglegesen el is marad, mert Gallo-

vich Károly párttitkári állásáról *újólaj lemondott*, kijelentvén egyúttal, hogy semmiféle nyilatkozattal *nem hagyja magát lemondásának visszavonására bírni*, mert nem akarja, hogy az ő személye miatt az aradi párt végleg elszakadjon a központtól. A lemondás felett a legközelebbi szakszervezeti gyűlés fog határozni.

Az aradi országgyűlés évfordulója.

1849. augusztus 11.

Mikor az alkotmányt temették.

Arad, augusztus 10.

Megemlékezés nélkül szokott maradni évfordulóin a magyar szabadságharc alkonyának egy nagy, szomorúan fenséges mozzanata: az a nap, amikor a szabadságharc országgyűlését temették. A függetlenségnek, az alkotmányos életnek utolsó fellobbanása Aradon játszódott le, a régi városházán. Közel husz év óta az épület már nincs meg, s azt, hogy a negyvennyolcas parlamentet itt rekesztették be, már nem tartják számon. Pedig az utolsó országgyűlés nemcsak a maga tényében volt nevezetes, hanem annak lefolyása is annyira megindító, hogy azt a történelem tanításába kellene foglalni.

Az országgyűlés, amint az ismeretes, menekülésében Szegedről jött Aradra. Szegeden már július végén elnapolta üléseit a parlament s ugyanakkor elhatározta, hogy üléseit Aradon fogja tartani. A képviselők egy része azonnal el is indult Aradra, amelyet a kormány is székhelyül választott.

Augusztus elsején *Azary* honvédszázados azzal a hírrel lepté meg Aradváros közgyűlését, hogy a kormány tagjai aznap délután négy órakor Aradra érkeznek. *Kossuth* Lajos, a kormányzó és *Aulich* hadügyminiszter csakugyan megérkezett a várba: *Kossuth* a vár egyik ka-

zamatájában azt a vasajtós, vasrácsos szűk szobát foglalta le, a melyben az ostrom alatt Berger várparancsnok lakott. Családja a világszl *Bohus* kastélyban húzódott meg. *Horváth* Mihály csanádi püspök és vallás- és közoktatásügyi miniszter pedig az aradi *Bohus*-házban húzódott meg. A többi miniszter augusztus 2-án érkezett Aradra: *Dushek* pénzügyminiszter az állami bankóprést a megyeházára költöztette.

A képviselőház Aradon augusztus 3-án tartotta első ülését. Az ülés a régi városházán volt, a melynek helyére tudvalevően a szabadság-téri Domány-palota került. Még sokan emlékeznek a sötét tanácskozó teremre, amelyben T alakban zöld posztóval borított asztal futott végig, s a körül, nádszékeken ültek a városatyák, ez alkalommal pedig a képviselők. Bizony ez kicsi volt képviselőháznak, de akkor a buzdosó parlament már oly kevés embert számolt, hogy kényelmesen elférhettek.

Az első ülésen a miniszterek közül csak *Vukovics* Sebő igazságügy-, *Horváth* Mihály kultusz- és *Csányi* László közlekedésügyi miniszterek voltak jelen. A kormányt meginterpellálták: igaz e, hogy tárgyalásokat folytat az ellenséggel. A kormány tagjai nem feleltek, csupán *Hajnik* Pál országos rendőrfőnök tett olyan kijelentést, hogy erre nézve a kormány a hivatalos lapban fog nyilatkozni; egyébként a Ház mostani székhelye biztosítva van.

Másnap azonban *Kossuth* tudatta a képviselőkkel, hogy Aradnak nincs fedezete, s meglepetések ellen nem biztosíthatja a parlamentet. A képviselők nagy része erre Nagyvárad felé menekült. Csupán tízen maradtak Aradon, *Palóczy* Antalnak, a képviselőház korelálokének vezetésével. Ezek voltak: *Szacsavay* Imre, *Boczko* Dániel, *Bonis* Sámuel, *Somogyi* Antal, *Madarász* József, *Csiky* Sándor, *Ivánka* Zsigmond, *Sülye* Gábor, *Hodossy* Imre, *Besze* János. Közülük ma már csak *Madarász* József, a parlamentnek ismert nevezte van még az életben.

Ezeknek jelenlétében folyt le Aradon, 1849. augusztus 11-én az 1848-49-iki országgyűlés utolsó ülése. Az ülés lefolyását leghívebben *Besze* János írta meg, s ez a leírás *Falk* Miksa emlékei között van. *Falk* Miksa, a mikor Arad-

indítatva találtam magamat Ön kívánatát teljesíteni, mert

1-szor a körülmények oly rendkívülig súlyosak, miszerint, ha kormányzói fáradozásaimnak sikere nem volt volna, a história előtt azon vádnak lettem volna kitéve, hogy elbizakodottságomnak vagy hatalomvágyamnak a haza javát alárendeltem és hogy a dolog más-képen üthetett volna ki, ha Önnek — midőn kívánta — a hatalmat átadom vala. És talán (mert ellenkezőjét bizonyítani lehetetlen volt volna) s jót lelkiismeretemet is nyomta volna a vád, hogy a megmentésnek valamely lehetőségét elmulasztottam.

2-szor. Tettem azért, mert mint tudja Ön, boldogabb körülmények között már hónapok előtt tettem Önnek azon ajánlatot, hogy helyemet átadni akármikor kész vagyok, sőt ha elérkezettnek véli az időt erre, kész vagyok ön számára magam pártot csinálni, — pedig akkor midőn azt mondám, a párt, melyet csinálhaték, nagy vala, t. i. az egész nemzet. Én pedig adott szavamat megszoktam tartani szint-ugy, mint a hatalom iránt soha vágyat nem éreztem, nem akkor sem, *midőn markomban koronák sorsa feküdt.*

3-szor. Tettem azért, mert én csak addig lehetek a kormány élén hasznos hazámnak, míg a nemzetben egységet eszközölni, vagy legalább színét feltartani képes valék. Ez vala mindig igyekezetem és ennek köszönhetem azon nagyszerű eredményeket, mik kormányzatom alatt történtek: egy idő óta azonban, *különösen az ön vezérlete alatti seregben egy neme a politikai korteskedéseknek*, sőt restaurationalis jeleneteknek és bizonyos gunyolása a polgári hatalomnak kezdett kifejlenni a nemzet ügyének roppant kárára, melyhez midőn legközelebb a

pártcsinálási viszketeteg magába a képviselőházba is beharapózott — egységet többé nem eszközölheték és a szakadást, melyet Ausztria magának — nyíltan bevallom — oly ügyesen és annyi sikerrel célul kitűzött, többé meg nem előzhetem. Nekem a szakadást nem legyőzni, hanem eltávolítani volt feladatom és kitértem önnek utjából, hogy ezen feladathoz hű és emlékezetem minden ambíciótól tisztán maradjon. Kitértem pedig annyival inkább, mert

4-szer. Ön maga lépett felvált követelni az egyetlen hadsereg élén, mely a dolog gyupontján akkor jelen volt, önt pedig férfinek ismerem, ki ha valaminek szükségéről meggyőződve, magában feltesz valamit, azt nem hiába tette fel. Én pedig a 18-ik brumaireket nem igen kedvező eseményeknek tartom a szabadság érdekében.

5-szor. Tettem azért, mert három miniszter ön indítványát támogatván, egyszeremind resignálván, vagy minisztereket kellett volna neveznem — mi a jelen körülmények közt lehetetlen volt, vagy miniszterium nélkül kormányoznom, azaz diktaturát gyakorolnom, mitől magamat mindig idegennek éreztem, most pedig midőn minden teendő — ugyszólván — a hadseregben koncentrálódik, a hatalmat katonailag képzett kezekben célszerűbbnek véltem.

Ezen okoknál fogva és magam sikerrel nem kormányozhatva, az országot kormány nélkül nem hagyhatom, átadtam Önnek a kormányzati hatalmat.

Tudom, hogy a kormányformát változtatni nem volt jogom, de az országgyűlés nem volt együtt és azért hiszem, hogy lépésem a kénytelenség által mentve van.

De átadtam önnek a kormányzati hatalmat a nemzet javára és nem kárára és kötelességem

Önt emlékeztetni, hogy a feladatségről a nemzet irányában feloldva magát nem képzelheti, a különbség csak az, az én és az ön felelőssége között, hogy én formák megtartásáért is felelős valék, Ön csak azért, hogy rosszat ne, jót pedig amennyit csak lehet, tegyen a nemzetnek.

Kérem és emlékeztetem Önt a nemzet nevében, tartsa tiszteletben a nemzet felségi jogát. Emlékezzék meg, hogy Ön nem Ura, hanem első szolgája a nemzetnek és emlékezzék, hogy a hadsereg is nem Oné, hanem a nemzeté.

Egyet tehát meg kell említenem. Én *áru-lásnak tartanám*, ha minden okszerű lehetőség meg nem kísértetnék a nemzet megmentésére. *Árulásnak tartanám*, ha Ön nem a nemzet, hanem csak a hadsereg részéről, nevében és számára bocsátkoznék alkudozásba. Lehet eset, hogy hadseregei becsülettel letthetnek a fegyvert a tulnyomó erőszak előtt, de nem lehet eset, hogy becsülettel letthessék a fegyvert, ha úgy teszik le, hogy a nemzetnek szolgásgót vásárlanak, sok, néhány vagy kevés egyének személyes javának árán.

E nyilatkozattal tartoztam magamnak és a hazámnak, kívánom azt a hivatalos „Köz-löny“-be beiktatni.

Kossuth Lajos.

Kossuth Lajos fenti, augusztus 12. 1849. kelet alatt megjelent kívánságának már nem lehetett eleget tenni, mivel a hivatalos „Köz-löny“ utolsó száma a megelőző napon, azaz szombaton, aug. 11. 1849. jelent meg Aradon, mivel a következő napon, egy nappal a világos fegyverletétel előtt már nem volt ki szerkeszse és ki nyomtassa a lapot, mely körülményekről Kossuthnak Lugoson még nem lehetett tudomása.

nak képviselője volt, kérte meg az Aradon lakó Beszét, hogy ezt a történelmi nevezetességű ülést emlékezetből írja le, s Besze eleget tett a kérésnek.

Besze János leírása így szól:

Szegedről Aradra a kormányynyal a képviselőknek már csak egy töredéke érkezett meg. A lakosság a bekövetkezett szomorú események előérzetében, aggodalmas kegyelettel fogadott bennünket. Kormányzónk, *Kossuth Lajos* és *Palóczy László* a várban foglaltak szállást, hol zibongott a csüggedező élet. Augusztus 10 ikén délután, az utcák sarkain és a városházán, *Palóczy* korelnök aláírásával, így szóló falragaszok voltak olvashatók:

„A képviselőház augusztus 11 ik napján, kilenc órakor a városház termében országos ülést tart, melyen megjelenni a képviselők felhívotnak.

A kitűzött időben egymásután tíz bu. és fájdalomlepte keblü honatya szállongott össze a kitűzött helyen, hol némán szorongattuk egymás kezeit, mert a történelem tanúsága szerint, reánk a vértanúk dicsősége vár, vagy kedvezőbb esetekben hosszas börtön tátong. Komoly csendben, mint a szeretett anya haldokló ágya körül kesergő testvérek vártuk *Palóczyt*, a már Szegeden is elnökösködött szeretett öregünket, ki tíz óra felé köztünk szótlan, erőltetett izmos léptekkel elhaladva elfoglalta az elnöki székét. És ezen lelketrázó szónoklattal öröklítette emléket meghatott kebleinkben:

„Tisztelt országos képviselőház! Igen, ezen cím a mai napig éppen oly méltán illet minket, noha már csak tízen vagyunk, mint az osztrolenkai csata után megillette a dicső lengyel sereg 4-ik hős ezredének azon még életben maradt tíz bajnokot az ezred neve, mert e méltán megénekelt hősök kezében lobogott a megvédett ezred zászlója. Ős alkotmányunk erejének, a nemzet felségének, hatalmának védpaizsa alatt, minek előtte a szebb jövőnek biztos reményében minden törvényes jogaink fentartása mellett, ezen országgyűlést az örök igazság nevében bevégeztek nyilvánítanom, figyelmet kérek!”

Midőn elnökünk e szavakat fájdalomtól fuldokló hangon elnyöszörögte, könnyben usztak szeméi és így folytatá beszédét:

„Ezelőtt egy órával a várban, szobámba lépett szeretett kormányzónk és könnyben lábadt szemekkel, reszkedő kézzel szólott hozzám: „Kedves bátyám! Minek előtte szólnék, igyon egy pohár vizet, mert azok lelket rázó szavak lesznek.” Összelehelkezve, remegő hangon mondá:

„A haza menthetetlenül veszte van.”

Midőn *Palóczy* ajkán ezen szavak elhaláltak, mind a tízen felemelkedve, egyhangú lelkesedéssel kiáltánk: „Csak tetszhalott lett hazánk és ismét fel fog támadni, mert a nemzetek élete csak ideiglenesen lesz elfojtható, de kírtható csak öngyilkossággal.” — Mire elnökünk így folytatá megszakasztott beszédét:

„Igen is. Fel fog támadni, mert életképességét és életéremességét, a harctéren babérokat aratva, bemutatta Európának. De minthogy a történelem azt kiáltja előnkbe, hogy: *Ve victis!* a józan ész e parancsa az, hogy a boszuállás dühöngése elől lehetőleg menekülni a természet parancsa. Csányi László közlekedési miniszterünk tudatja, hogy még csak 24, vagy legfeljebb 36 óráig ke-

zeskedhet, hogy *Facset* felé egészen biztos a menekülhetés. Tudatja továbbá azt is, hogy *Görgey* az orosz részről biztosítva van, mind azok, kik táborába menekülni fognak, életét megmentheti.

Ezeket tudva, kövesse ki-ki lelke sugallatát. A hazáját vesztette lappangva bujdosó honfinak szüntelen haldoklás az élete!

Minthogy az e mai napon tartott utolsó országgyűlésnek jegyzőkönyvét *Kllo* irandja meg, azon ünnepélyes nyilatkozattal végzem szavaimat, hogy ezen országgyűlést egyedül az idegen beavatkozás okozta erőhatalmának engedve, minden jogaink fenntartása mellett nyilvánítom bizonytalan időig berekesztettnek. Végzavai valának: „Most ölelkeztek össze, hogy atyailag megáldhassalak és keblemre szoríthassalak benneteket. A védbucunk érzelmei leírhatlanok.

Ezek hűséges közlését hitelesíti

Besze János.

Az aradi országgyűlést három nap mulva követte a világi fegyverletétel. De az Aradon eltemetett parlament, az alkotmány, ha évek mulva is, — feltámadt...

Előkészületek a községi választásokra.

A Rákóczi-társaság ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 10.

A Rákóczi asztaltársaságnak ma viharos gyűlése ígérkezett, amely azonban minden különösebb izgalom nélkül mult el. Holmi elnökválságról is beszéltek, erről azonban szó sem esett s a társaság tagjai mindvégig lelkesen tüntettek *Schwartz* Pál elnök mellett. Az értekezlet egyedüli tárgya ezek után *Joó Béla* egy régebbi indítványa volt, amelyben a községi választásokra való előkészületeket sürgette. A társaság tagjai *Müller* Károly felszólalása után, teljes mértékben méltányolták *Joó Béla* aggodalmait s amennyire lehetett, már a ma esti ülésen intézkedtek az előmunkálatok tekintetében.

A társaság üléséről alábbi részletes tudósításban adunk számot.

Schwartz Pál elnök háromnegyed kilenckor megnyitván az ülést, előadta, hogy a jelen értekezlet egyedüli tárgya, *Joó Béla* indítványa. Egyben felszólítja *Joó Bélát*, hogy propozícióit terjessze elő.

Joó Béla előadja, hogy a társaság valódi célja, a bajtársias összetartás lassanként kivész a tagokból. Ez az egyik ok, amely május hóban előadott indítványa megisméltésére bírja a másik pedig az, hogy gondoskodjanak addig amíg nem késő, hogy Aradváros paslamentjébe csakis olyan polgárok kerüljenek, akik a polgárság valódi akaratának lesznek ott a kifejezői. Most, az utolsó órában akarja felhívni a társaságot arra, hogy ne halasztgassák ezt a dolgot, mert annál szomorubb lesz az eredmény.

— Azt mondták rám, — folytatta *Joó Béla* — hogy intrikus vagyok. Hát az vagyok, mert arra törekszem, hogy amit akarok, azt keresztül is vigyem. Ebben még az sem akadályoz, hogy esetleg ki kell lépnem a társaság tagjainak sorából. Itt az utolsó óra, intézkednünk kell sürgősen a községi választások dolgában. Tegyük valamit, hogy a küzdelmet eredményesen vívhassuk meg.

Müller Károly országgyűlési képviselő *Joó*

Bélának az intrikákra vonatkozólag nem válaszol. Intrikáról itt szó sem lehet. Az az indítvány, amelyet a községi választásokra vonatkozólag *Joó Béla* még májusban felhozott tényleg életrevaló és köszöni *Joó Bélának*, hogy oly szívósan ragaszkodik álláspontjához.

Joó Béla indítványa értelmében — mondotta a képviselő — már eljártam a polgármesternél. Arad kerületi beosztása tudvalevőleg megváltozott. Az I-ös kerület most kiterjed a Radnai ut jobb oldaláig, a II-ik kerület is változott területében. A III-ik kerülethez a Battlyány-utca azon része is oda tartozik, amely eddig a II-ik kerülethez tartozott. Ez az új beosztás bizonyos fokig tévedésbe ejti a választóközönséget. Ebből kifolyólag tehát elmentem a polgármesterhez, s felkértem, hogy a kerületi lajstromokat nyomassa ki és ragasztassa fel az utcákon. *Varjassy* polgármester azonban nem intézkedhetett, mert amint mondotta, eheza közgyűlés beleegyezésére van szüksége. A polgármesterrel ezután úgy beszéltem meg a dolgot, hogy az előrehaladott időre való tekintetből a névsor kinyomatását és kiragasztását ne hagyják az utolsó terminusra, hanem tekintettel arra, hogy ez egy 15 éves gyakorlat átalakítása, bízzák meg jóval előbb a szükséges előmunkálatok megtételével. Miután a polgármesternek csak akkor van joga ezt foganatosítani, ha a közgyűlés erre felhatalmazza, ez értelemben fel fogok szólalni a szerdai közgyűlésen és azt hiszem, hogy a közgyűlés is hozzá fog ez indítványomhoz járulni. Ezután a kerületi elnökök lesznek szívesek az értekezleteket megtartani. En mindenüvé el fogok menni és rajta leszek, hogy egyenlő eredményeket érjünk el. *Joó Béla* indítványát különben a magam részéről köszönettel tudomásul veszem.

Joó Béla: Sajnálom, hogy újra intrikusnak kell lennem. Én most nem törődöm azzal, hogy a függetlenségi párt mit csinál. Indítványomból kifolyólag azt akarom, hogy minden kerületi elnök mellé küldessék ki egy bizottság, amely annak idején majd a korteskedéseket szervezze. Éppen ezért tartom azt is fontosnak, hogy minden ember tudja, milyen kerületbe tartozik.

Schwartz Pál elnök: Miután *Joó Béla* előterjesztésére *Müller* Károly kijelentette, hogy a szükséges lépéseket megtette és a megteendőket megteszi, a képviselő ur ezen kijelentését köszönettel tudomásul vesszük. *Joó Béla* második indítványára, a bizalmi férfiakra vonatkozólag pedig indítványozom, hogy egy szűkebb körű bizottságot válasszunk, amelynek tagjai majd kijelölik, kik lesznek a bizalmi férfiak. E bizottság tagjai legyenek a kerületek elnökei *Joó Béla* elnöklété alatt.

Miután az elnök ezen határozatát elfogadták, az ülés véget ért.

Jelen voltak *Schwartz* Pál elnök elnöklété alatt: *Müller* Károly, *Berghammer* János, *Stanity* Mátyás, *Klár* Ferenc, *Georgiades* József, *Schäffer* József, *Varga* Kálmán, *Székely* Ferenc, *Krämer* János, *Sebesy* Ferenc, *Mencer* József, *Krisztján* József, *Jäger* József, *Brüller* Pál, *Szakolczay* Géza, *Schamberger* László, *Binder* Gyula, *Bánovics* Arpad, *Joó Béla*, *Vidulovics* Izidor, *Odry* Zoltán, *Blaskovics* István, *Zathurecky* Miklós, *Hajdu* Béla, *Kutlik* János, *Szuppy* Lajos, *Szilágyi* Jakab, *Kalmár* Nándor, *Reiner* Ede, *Maistrovich* János, *Rác* Márton, *Szentiványi* Gyula, *Borlodán* György, *Brauner* Vilmos, *Prodánovics* Döme, *Szalay* Arnold dr., *Leitner* Ernő dr., *Mandl* N., *Levieozky* Dezső, *Barcza* István, *Róthmüller* Ferenc, *Eberwein* József, *Moravek* Elemér, *Sanka* Vilmos, *Zima* Tibor, *Krenner* Zoltán dr., *Zajonskowsky* János.

A dánosi mézárulás.

A bűnrészes elbeszélése.

Lakatos—Kolompárék a tettesek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 10.

A tegnap önként jelentkezett cigánylegény, *Lakatos Murzsa* vallomásaival alighanem teljes világosságot derít arra a rémregénybe illő mézárulásról, amelyet nemrégiben a dánosi Szarvas-csárdában elkövettek. Lakatos mai kihallgatása során részletesen elmondta a vadállatias gyilkosság lefolyását és megnevezte az összes tetteseket, akiknek vizsgálati fogságát éppen ma hosszabbították meg.

A gyilkosság történetét fővárosi tudósítónk távirati jelentése alapján a következőkben közöljük:

A pestvidéki törvényszék vizsgálóbírája, *Aczél Endre dr.* ma ismét kihallgatta *Lakatos Murzsát*, a tegnap behozott cigánylegényt, aki mai kihallgatása során a következőképpen adta elő a gyilkosság lefolyását:

— Amikor a dánosi dolog történt, délután gyalog indultunk el Berczélről. Estig mentünk, azután a dánosi fasorban leültünk pihenni. Én aludni akartam, de az emberek hangosan beszéltek, az asszonyok veszekedtek és nem hagytak békében. Lámpagyújtogatásig vártunk, azután elindultunk a csárda felé. Kilencen voltunk velem együtt; hata volt az emberek, egy asszony és két leány. Az emberek voltak: *Lakatos János*, *Lakatos Lajos* és *Lakatos Kuna*. Ezek hárman testvérek. Azután ott volt még *Sztojka Bajka*, *Kolompár Jóska Tuta* meg én. A lányok a *Surányi Luterna* és a *Surányi Angyalka* volt, az asszony pedig a *Tokár Marcsa*, vagy ahogy másképp nevezik, a *Német Frana*.

Társaim bementek a csárdába s engem kühny hagytak az udvaron, vigyázzak, nem jön-e valaki és hogy kergessem el a kutyákat, ha jönnek és ugatnak. Én kühny maradtam az udvaron és hallgatódtam. Bent 3 fél liter bort kértek és ittak. Közben cigányul beszélgettek, de hogy mit, azt nem hallottam jól. Amikor elfogyott a boruk, szóltak a kocsmárosnak, hogy hozzon még egyszer. A kocsmáros megfordult, hogy bemenjen a borért. Ekkor az egyik legény, akinél puska volt, *rálőtt a kocsmárosra*. Hogy erre mi történt, nem tudom. Abban a percben a kutya el kezdett ugatni. Én rákiáltottam és követ dobtam feléje. Erre a kutya elhallgatott. Most visszamentem a csárdához hallgatni, hogy mi történik ott. Nagy kopogást, kiabálást hallottam a kocsmára felől, majd két puskalövést. Az emberek hangosan káromkodtak, azután valami borzasztó sikítást hallottam. Egy leány sikított és borzalmas volt hallani. A leány ezt kiáltotta:

— Segítség, segítség!

Egy perc múlva egészen másképpen sikított.

— Jaj, jaj, — jajgatott a leány, de egyszerre mintha elvágta volna a gégéjét, elhallgatott. Amikor elmentünk, az egyik cigányleány elmondta, hogy aki jajgatott, az a kocsmáros leánya volt, akit három legény megbántott. Előbb a Tuta, azután a Kuna és a Bajka. Amikor ők végeztek, a Frana nekiment a leánynak, *elvágtatta a nyakát és összeszurkálta*, úgy hogy meghalt.

Ezután már nem hallottam kiáltást, sikítást, csak a butorokat dobálták és forgatták ide-oda az emberek. Egyszerre egy kocsis jött

az udvaron át és be akart menni az ajtón. Éppen akkor jött ki *Lakatos János* és hozzámment, de nem tudom, hogy mit akart. Lakatos kezében puska volt és mikor észrevette a kocsist, kétszer rálőtt. A paraszt kiabált valamit, azután meglöve becsaladt a házba. A János utána ment és bent a többiekkel együtt *agyonverte*.

Nemsokára kijöttek a társaim. Az asszonyok kezében fülbevaló volt, a többiek butorokat vittek. Az egyik legénynél zsebkeendő volt tele rézkrajcárokkal. Két pisztolyt is hoztak magukkal. Valamelyikük nagyon jajgatott és sántított. Ennek lábát lötték meg. Hogy melyikük volt, nem tudom, mert engem elküldtek, nézzek körül, hogy nem jön-e valaki? De nem jött senki. Már éppen el akartak menni, amikor Lakatos Jánosnak eszébe jutott, hogy föl kell gyujtani a csárdát. Az öcsésével, Lajossal azután visszament a csárdához és egyik az egyik, a másik a másik oldalon *gyujtával meggyujtotta*. Azután gyorsan csendben elmentünk onnan. Az asszonyok futottak, a sántító legény nyöszörgött és csörgette a rézkrajcárok. Mikor már messzire voltunk, hátranéztem és világosságot láttam a csárda felől.

Ezeket mondotta ma el Lakatos Murzsa a vizsgálóbírónál való kihallgatásakor. Ma már szembesítették a fiatal cigánylegényt összes elfogott társaival. Lakatos Murzsa a letartóztatott cigányok közül többet tetteseknek jelentett ki, csak az egyik elfogottra mondta:

— Ez a csunya cigány nem volt ott a dánosi esetenél.

A vizsgálóbíró több, a gyilkosság után lefoglalt bűnjelt is mutatott Lakatos Murzsának, aki azokra rendre ráismert. Így megismerte Tuta vastag botját, amelynek a gyilkosságnál borzalmas szerepe volt, amennyiben azzal zúzták össze *Szarvas István* csárdás koponyáját.

Az elfogott 17 cigányra nézve holnap járt volna le a törvényben megszabott előzetes letartóztatási idő. *Verebély Ignác* táblabíró, a pestvidéki törvényszék vezetője ezért ma fölkiértette magához a cigányokat és tudtukra adta, hogy a vádtanács újabb 19 nappal *meghosszabbította vizsgálati fogságukat*. A cigányok ebbe belenyugodtak.

Aczél Endre dr. vizsgálóbíró ma egy *Kolompár* nevű cigánytól a következő express sürgönnyt kapta:

Kérem alázatosan nagyon nyugtalan vagyok tessék megmondani ott van-e még kvártélyban a fiam.

Kolompár

Ambár a sürgöny küldője megfizette a válaszsürgöny díját, a vizsgálóbíró természetesen nem nyugtatta meg az aggó apát.

TANÜGY.

(--)**Magáninternátus.** A f. évi szeptember havában megnyíló áll. felső leányiskolában az internátus csak az új épületben lesz f. állítva. Ennek folytán a megszűnt Somogyi-féle, városilag segélyezett felsőbb leányiskola internátusát, melyet már öt éven át özv. Sváby Pálné, Turchányi Gizella áll. felső leányiskolai tanítónő vezetett, ezentúl maga tartja fenn, igyekezve mindazon kötelezettségeket pontosan teljesíteni, melyekkel ennek gondozása jár. Az évi ellátás 700 korona, a zongoratanítás 120 kor. Ez utóbbi nem kötelező. Minden felvilágosítással, vagy írásban szívesen szolgál özv. Sváby Pálné Turchányi Gizella áll. felső leányiskolai tanítónő Arad, Hasszinger-utca 5. sz.

(-)**Értesítés.** Az ujszentannai áll. polgári fiúiskolában a magánvizsgálatok szeptember hó 6-án és 7-ikén lesznek. *Szabó Béla*, igazgató.

Igazgató-változás

az arad-hegyaljai motorosnál.

Kepes Ferenc távozik.

Tárgyalások az új vezérigazgatóval.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 10.

Alig félévénél hosszabb idő óta tartó üzeme alatt az Arad-hegyaljai motorosvasutról bebizonyosodott, hogy elsőrendű szükséglete az Arad-hegyaljának, amelynek forgalma megkövetelte egy modern közlekedési eszköznek létesítését. A vasut — bár a kezdet nehézségeiből nagyon is kijutott neki — jórészt beváltotta a hozzáfűzött reményeket és hogy a fölmutatottnál szebb eredményt nem produkált, az nem kis mértékben annak tulajdonítható, hogy kezdettől fogva nem a legszerencsésebb kezekre volt bízva a részvénytársaság vezetése.

Kotsis Lajos vezérigazgatót tudvalevőleg még ez év tavaszán *Kepes Ferenc* váltotta föl, aki azonban mint igazgatósági megbízott jóval megszorított hatáskörben sem tudta a vasut ügyeit oly minden irányban kielégítő módon vezetni, hogy működésével a társaság és a közönség elismerését ki tudta volna vívni. *Kepes Ferenc* dicsérendő ambícióval és valóban lankadatlan buzgalommal látott a vasut ügyeinek vezetéséhez, de minthogy előző munkakörében mint a Kassa—oderbergi vasut központi tisztviselője nem tudott a vasut önálló vezetéséhez szükséges sokoldalúságra szert tenni: a részvénytársaság kérésére *Sztankovits Miklós* aradi üzletvezető három szakférfiut bocsátott rendelkezésére, hogy a vasut igazgatás más-más szakában segítségére legyenek. Így történt, hogy *Weil József* máv. mérnök a motoros vasut pályafentartásának felügyeletét és *Léderer Simon* máv. mérnök, a motoros műhely és anyag fölötti ellenőrzést látták el, míg *Erdélyi Dávid* máv. ellenőr a vasut könyvelését fektette egészen új alapokra.

A máv. vasutasoknak megbízatása augusztus végével lejár. Minthogy a vasut forgalmának azon lebonyolítása amely *Kepes Ferenc* működési idejére esik, továbbá érdekelték és szakértők állításai kétségtelenné tették, hogy *Kepes egyedül nem tudja a vasut vezetését ellátni*: a részvénytársaság igazgatósága körében fölmerült az a fontos és sürgős kérdés, hogy megmaradhat-e *Kepes Ferenc* állásában, vagy nem és utóbbi esetben kit állítsanak a vállalat élére?

Az első kérdésre hamarosan megtalálták a feleletet. *Kepes Ferenc nem tartható meg vezetői állásában*. Ilyen belátásra jutott *Kepes Ferenc* is, amikor egy nemrégiben tartott igazgatósági értekezleten a kérdést tárgyalták és az egyik vasuti szakember alapos érvekkel és bizonyítékokkal támogatott beszédben kifejtette, hogy a vasut önálló intézése meghaladja az igazgatósági megbízott erőt és szakértelmét. Ugyanazon az értekezleten mondták ki azt is, hogy az igazgató-változásnak augusztus 31-ig, esetleg — legkésőbb — *szeptember 15-ig meg kell történnie*, mert ennél hosszabb ideig nem lehet a vasut ügyeit a jelenlegi rendszer szerint

intézetni és az egységes vezetést — minden vasut prozperálásának egyik legfőbb előfeltételét — figyelmen kívül hagyni.

Az igazgató-változás tehát *befejezett dolog*, amit a részvénytársaság egy vezető férfia ma is az *Aradi Közlöny* egyik munkatársa előtt megerősített. Sokkal nehezebb már azután annak a kérdésnek közmegelegedést keltő eldöntése, hogy kit emeljenek a motorvasut vezérigazgatói pozíciójába? A kérdés azért okoz nehézségeket, mert a kiválasztandó és az elsőbbségi részvényesek által kinevezendő férfinak rendkívül sokoldalú képzettséggel kell bírnia. A motorgépekhez való szakértelmen kívül megkívánják tőle a forgalom vezetésének s a kereskedelmi igazgatásnak alapos ismeretét, hogy aránylag szerény eszközökkel megfelelő üzleti eredmény éressék el.

A vasut igazgatósága ugyanis arra a belátásra jutott, hogy bármilyen kielégítő is a vasut bevétele — jelenleg 836 korona a napi átlag — az üzleti mérleg csak akkor fog nyereséggel zárulni, ha a vasuti kiadásoknál jelentékeny megtakarításokat eszközölhetnek. Ezért kötelességévé fogják tenni az új vezérigazgatóknak, hogy a forgalmi személyzet csökkentésével, a vontatási anyagnak — benzin, olaj stb. — takarékoskodásával *redukálja az üzemi kiadást*

Az új vezérigazgató működésének elejére fog esni a motoros vasut teherforgalmának megindítása. *Ez év szeptember elején ugyanis megkezdte a vasut az áruszállítást*, amelyet egész pályáján gőzgépekkel fog lebonyolítani. A teherszállítás révén is jelentékeny bevételi többletet remél a társaság igazgatósága, amely épen ma vette örvendetes tudomásul, hogy augusztus hónap 8 első napján az összbevétel 6687 korona 6 fillér volt, ami 836.88 korona napi átlagot jelent a múlt hónap 728 koronás napi átlagával szemben.

Hogy ki legyen az új vezérigazgató, erre nézve még magában az igazgatóság kebelében is csak kombinációk vannak, de megállapodás még nem történt. Többen *Zerkovics Gyulát*, a gyulaidei h. é. vasut vezérigazgatóját tartják teljesen alkalmas egyéniségnek a motorosvasutnál betöltésre kerülő állásra. Ezt a kombinációt pártolja *Kepes Gyula dr. igazgató és Kepes Ferenc*, a távozó igazgatósági megbízott, akik nemrégiben már tárgyaltak *Zerkovicszal* az állás elvállalása ügyében. A gyulaidei vezérigazgatónak igen jó hírneve van és *Szécsy Károly* vasuti és hajózási főfelügyelő a hegyaljai motorosvasut vizsgálatakor meleg elismeréssel szólott *Zerkovics* működéséről és kvalitásairól.

Szóba került a vezérigazgatói állás betöltésénél egy előkelő vasutas, aki nem-sok idő múlva nyugalomba vonul, továbbá egy-két vasuti főtisztviselő, akiknek szintén országos hírnevük van. Ma még egészen bizonytalan, hogy kinek a személyében állapodnak meg, de kétségtelen, hogy e hónap második felében az elsőbbségi részvényesek, *Henning, Hartwich & Co.* berlini cég kinevezi az új vezérigazgatót, akinek működésétől a vasutnak biztos kézzel való vezetését és föllendülését várják.

Amiről beszélnek.

Szereltem ötösben.

Arad, augusztus 10.

A szerelmet, mint olyant, a régi és modern írók mindennemű változatban megénekelték. Szó esett arról, hogy Minon de Lenclos-ba saját unokája lett szerelmes, megirták, hogy elaggott nagypapák láng-*gyuladtak* saját unokáik bájai miatt. A házasságtörésekről igen sok, sőt annál is sokkal több regény íródott. Hetairákat énekeltek meg, akik ugy és anynyit tudtak szeretni, mint senki más. De az *ötös szereltem*, amelyről az alábbiakban szó van, olyan szereltem, amely Arad városának specialitása. Az, hogy ez a specialitás egyáltalában van, az a napokban derült ki. A kiderülésben a főérdem egy ifjú sági folyóiraté, másnéven váltóé, amely már a közel jövőben döntő bizonyítékképpen fog szerepelni egy aradi válópörben.

A dolog ott kezdődik, hogy az aradi ügyvédi kar egyik fiatal, de tehetséges tagja oltható szerelme lobbant egy tisztességes aradi uriaszony iránt. Nem tévovázott tehát, hanem, hogy ügyvédi nyelven szóljunk, benyújtotta az illető hölgynek szereltem és járulékal iránti keresetét, kérve annak minél sommasabb elintézését. De hiába: visszautasításra talált.

A visszautasítás nem riasztotta vissza az ügyvédet. O kijárta a türelem iskoláját s az ott tanultak alapján türelmesen udvarolt tovább. A keményszívű hölgyben nem hullott terméketlen talajra a sok bók: néhány hét után Onagysága egy hevesebb ostrom alkalmából megadta magát. A regényekből ismert bájos lankadsággal hajtotta az ügyvéd vállára a fejét s elrebegte a boldogító igennel együtt az ilyenkor szokásos szavakat:

— Ugye, most megvet?

Az ügyvéd nem tette ezt. Sőt ellenkezőleg: amíg a férj nyugodtan végezte dolgait, ő azalatt buzgón törte a házasságot. Egy szép napon azonban az a meglepetés érte, hogy levelet kapott az uriaszonytól, amelyben a hölgy elveszett erszényére való hivatkozással pénzt kért tőle. Az ügyvéd elküldte a pénzt. Alig mult azonban egy hét, az erszény ismét elveszett. Az ügyvéd ismét elküldte a pénzt, ezúttal azonban levél kíséretében. A levélben meg volt írva, hogy az Osztrák-Magyar-Bank felemelt kamatlábjára való tekintettel a pénz igen drága s ebből kifolyólag az erszény elvesztések mellőzendők. Az erszény meg is fogadta a tanácsot és többet nem vezett el. Ehezett az uriaszony száz koronát kért kölcsön az ügyvédől, minden erszény elvesztés mellőzésével. Az ügyvéd ismét elküldte a pénzt, noha magában konstataulta, hogy minek is van szereltem a világon.

Ez eddig csak hármass szereltem volna, ami elég mindennapi dolog. Történt azonban, hogy a fiatal ügyvéd egy társaságban iratokat vett ki a zsebéből s e közben földre ejtette az uriaszony levelét. Egy mellette ülő jóbarátja udvariasan felkapta a levelet s megpillantva annak aláírását, diszkrétan félrehívta az ügyvédet.

— Te, — kérdezte tőle, — neked viszonyod van X-nével? Vedd tudomásul, hogy nekem is. Ez a nő mind kettőnket megcsal. Engem veled, téged velem, a férjét pedig velünk. Ez nem járja!

A további beszélgetés során kiderült, hogy a jó barátunk is velt már része erszény elvesztésben és hasonló jókban. A két jóbarát mindazonáltal meg egyezett, hogy így, négyesben, folytatni fogja a különös viszonyt. Es ugyis lón. Multak a napok, nem történt semmi feljegyzésre méltó. A napokban azonban az ügyvéd is, jó barátja is levelet kapott szerelme közös tárgyától. A levélben onagysága háromszáz koronát kért, mert — ugymond, — egyik előkelő aradi butorgyárosnál lejár egy ilyen összegű váltója, amelyről a férjnek nem szabad semmit meg tudnia.

A két jóbarát kölcsönösen megmutatta egymás-

nak a levelet s néhány perces megbeszélés után elindult az Andrássy-térre, a levélben jelzett butorkereskedőhöz. Diszkrétan félrevonták a cégtulajdonost és megkérdezték tőle: honnan ered a hölgy váltóadósága?

— Kérem, — mondta a butorgyáros, — teljes titoktartás kötelezettsége mellett elárulhatom, hogy ő nagysága ezért a pénzért egy garszonszoba berendezést vásárolt nálam *egy 22 esztendő fiatalember számára*. Azt mondta, hogy az illető rokona neki, de később megtudtam, hogy nem az.

A két jóbarát összenézett és eltávozott. Még aznap mindketten megirták ő nagyságának, hogy a szerelmenek teljes mértékben vége van s a váltó fizetetlen marad. Hadd tudja meg a férj, amit meg kell tudnia.

A váltó tényleg fizetetlen maradt, úgy, hogy a férj is tudomást szerzett róla. Hogy mi történt ezután, az nem tudható. Annyi azonban tény, hogy ez a legfrissebb aradi válópör és az ötösben való szereltem szomorú históriája.

Megszöktette az anyósát.

Egy vállalkozó bankifju története.

A budapesti bankvilág szenzációja.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 10.

Ma-holnap vége a siránkozásnak a romantika megszűnésén. Egyre-másra rácafol az élet a mesékre, amelyek arról regélnak, hogy rutanyagiaság vezeti az embereket, szereltem az nincsen vagy csak ott van, ahol takaréketét, esetleg telekkönyvi B. lap kerül. A romantikának napjainkban is szép hájtásai vannak s a minden akadályt legyőző szereltem tegnap is olyan szenzációt teremtett egy a főváros mellett levő nyaralóhelyen, hogy bankkörökben nem a vigasztalan pénzügyi helyzetről, hanem egy takarékpénztári főtisztviselőről folyt a szó, akinek vagyontalan feleségét megszöktette egy tehetséges bankifju, *a főtisztviselő leányának jegyese*.

A nem mindennapi esetről, amely a budapesti bankkörökön kívül izgalomban tartja a nyaralóhely közönségét is, az alábbi távirati tudósítást adjuk:

K. Benő budapesti takarékpénztári főtisztviselő 22 esztendeje boldog házasságban él a feleségével, született S. Ilkával. Az annak idején föltűnő szépségű, de szegénysorsu leányt K. szerelemből vette el és S. Ilka nem is vitt egy fityinget sem hozományul a házhoz. A szerelmi házasság egén a legutóbbi napokig bárányfelhőcske sem uszált, sőt nemrégiben fokozta a házastársak boldogságát, hogy anyjához hasonlóan szép 18 éves leányuk — tekintélyes hozománynyal — rövidesen nőül megy szíve választottjához L. Károly bankhivatalnokhoz, aki leendő apósa osztályában dolgozik.

Juniusban a K. család kiment egy Budapest közelében fekvő nyaralóhelyre, ahol a leány jegyese, a bankifju is szabadságát töltötte. Itt szökte a jegyespár a jövő boldogság rázásás álmait és a Duna habjainak mormolásába sokszor vegyült bele a fiataloknak szerelmi sutogása. A poézisbe csak annyi próza vegyült, hogy megegyezés szerint augusztus elején bejönek Budapestre 15-ére lakást venni, amelybe azután a közeli esküvő után az ifju pár be fog költözni.

A mátkaság napjai a legzavartalanabb boldogságban teltek el. Tegnapelőtt a jegyesek még kirándulást tettek, ahova később az apa is követte őket. Este azután megbeszélte a család, hogy K. és L. bemennek Budapestre lakást nézni.

— Reggel bemegyek én is Károlyllyal, — mondta a családi tanácson a ház urnője.

— Annál jobb, — válaszolta előzőeken a férj, legalább nem leszek egyedül.

Ugy is történt. Tegnap reggel K., a neje és leendő veje vonatra ültek és Budapestre utaztak, ahonnan K. vissza is tért, a nyaralóhelyre. De nem jött vissza sem a bankifju, sem a főtisztviselő neje. K. ék aggódta az urnő elmaradása miatt, de utóbb azzal vigasztalódtak, hogy bizonyára valamely ismerős családnál vizitelt és az nem engedte el. Amikor a mai reggeli vonat sem hozta haza K.-né, az izgatott és rosszat sejtő férj, be akart telefonálni a hivatalába, hogy tudakozódjanak neje után. Amint el akart indulni, a postás levelet hozott, amelyet K. nyomban fölbontott. Rövidke levél volt csak, neje írásával, de K. mégis rögtön eldúlt és orvossal kellett magához téríttetni. Az orvos a férj sikeres élesztése után K. leányának adta oda a levelet, mivel nem tudta, hogy a leánynak nincs tudomása a levélről. A néhány sornyi írás ugyanolyan hatást tett a mátkára, mint az apára: a szokásos jankiáltással egyszerűen elájult, úgy hogy az orvosnak most már őt kellett élesztgetnie. Ez hamarosan sikerült is.

A levél — és ezt el kell ismerni — csakugyan alkalmas volt férjet és leányt ájulásba kergetni. A levélben K. né bejelentette, hogy ne várják vissza, ő messze elutazott — Károlyllyal, mert ketten szeretik egymást és nem tudnak egymás nélkül élni. A levelet Budapesten adták föl és így a szökevények még nem igen lehetnek messzire.

És míg a 24 éves bankifju a 40 éves, de még hajdani szépségének ronc aival ékeskedő urnő zakatoló vonatokon a zavartalan együttlét édene felé sietek, addig a fájdalmas veszteség által meglőrt bankférfiu íróasztala fölött görnyedt, hogy két, a szomorú helyzete által diktált levelet írjon. Az egyikben intézetétől „megrongált egészsége helyreállítása” címén további szabadságot kér, a másikban ügyvédjét kéri magához, hogy sürgősen megbeszélje vele a válópörét.

Ki a gyilkos?

A vörös Olga büne.

Terhelő bizonyítékok.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 10.

Hau dr. ügyében a szenzációs fordulat után teljes apparátussal folyik a vizsgálat annak kiderítésére, hogy ki az igazi gyilkos. Mint már tegnap megirtuk, számos terhelő momentum merült fel Molitor Olga bűnössége mellett. A terhelő adatok dacára sem tisztázódott még teljesen az, hogy Molitor Olga követte el a gyilkosságot, mert Lindenau báró vallomását, noha a báró állítólag szemtanuja volt a merényletnek, a hatóságok szkeptikussal fogadják. Mai tudósításunk az alábbi:

Molitor Olga levele.

Lindenau báró elbeszélte védőügyvédjének, hogy a végzetes november hatodika előtti való napon levelet kapott női kéztől. A levél rendkívül szellemes volt. Mikor aztán Karlsruheban megkezdődött a Hau-pör tárgyalása és meglátta Molitor Olgát, meggyőződéssé érelődött benne, hogy a gyönyörű lány írta neki azt a levelet. Többször erősítette vizsgálati fogságában Göner előtt, hogy a gyilkosság véletlen műve volt,

végzetes baleset következtében sülhetet el Molitor Olga kezében a revolver és a lány maga volt a legkétségbeesettebb. A szembesítéskor Lindenau rendkívül izgatottan viselkedett. Molitor Olga ellenben nyugodt és energikus volt. Lindenau vagyona fölött egy év előtt csődött mondott ki a törvényszék. Akkor árverezték el utolsó telkét 20.000 márkán. Azóta a legnyomorúságosabb viszonyok között tengődött. Érdekes, hogy a báró mind a két kezével egyformán, folyékonyan és gyorsan tud írni és levelein szakértő sem képes megállapítani, hogy egy és ugyanaz az ember írta:

A Hau-pörben szerepelt báró Reizensteinnét ma délelőtt szembesítették báró Lindenauval: a a báróné felismerte benne azt, aki a kritikus nap délutánján Molitornét és leányát követte, Lindenau ezt határozottan tagadta.

Hogy történt a gyilkosság

A *Lokal Anzeiger* jelenti: A Hau pörben szakértőnek kinalgatott André fegyverkovács tudósítónknak a ruhák és seb akkori állapotáról felvilágosítást adott. A halált okozó lövés közvetlen közélről történt és pedig olyan közélről, hogy a revolver csövének szája a meggyilkolt nő kabátjától mintegy nyolc centiméter távolságban volt. A szakértő azt hiszi, hogy a lövést csak egy olyan személy tehette, aki Molitorné asszony mellett haladott. Tudósítónknak alkalma volt a meggyilkolt ruháját és spiritusban megőrzött szívet megtekinteni. A ruházat át van lukasztva és égési helyek láthatók rajta. A hullavizsgálat alkalmával a meggyilkolt teste szintén meg volt pörzsölve. Ez nem eléggé íméltányolt körülmény, minthogy beigazolást nyert, hogy a revolver csövének szája a meggyilkolt testétől csak nyolc centiméternyi távolságban volt.

A gyilkos a meggyilkolt mögött állhatott, úgy hogy ruhák majdnem összeértek. Ha ez az eshetőség fennáll, akkor Molitor Olgának észre kellett vennie a tettest. Amikor megvizsgálták a szíven ejtett lövés csatornáját, amely alulról fölfelé megy, konstatálták, hogy a merényletnek le kellett hajolnia és olyan közel kellett Molitornéhoz lépnie, hogy majdnem érintkezett vele.

Molitor asszony és leánya között nem állott fenn jó viszony. Állítólag tettelesen is bántalmazták egymást. Egyik verzió szerint Molitor Olga a szokása szerint magával hordott revolvért előrántotta, hogy az őket követő is meretlen ellen, állítólag Lindenau ellen, akitől az anyja félt, magát megvédelmezze. Eközben a lövés eldőrdült és az anyja holtan esett össze.

Lindenau előléte miatt természetes, hogy ennek vallomását kételkedéssel fogadják.

Hau dr. jellemrajza.

Hau dr. védője Molitor Olga ellen halált okozó testi sértés miatt feljelentést szándékozik tenni. A védő Hau jellemét a következőképpen rajzolja: Rendkívül intelligens, tehetséges, de erkölcsileg megbomlott ember, olyan ember, aki az összes társadalmi bűnököt végigkóstolta, de ennek dacára egy bizonyos magaslapon maradt. Hibálanul beszél és ír franciául és angolul. Haunál olykor-olykor előtérbe toul a vele született rajnamelléki humor, ha egy pillanatra elfelejti a megszokott angol-szász ridegséget és zárkózottságot. Pózolt a zárkózottságával.

Lenk tanu, aki Karlsruheban tartózkodik, a *Berliner Tageblatt* tudósítója előtt érdekesen nyilatkozott a Hau és közte levő barátságos viszonyról. Elmondta, hogy őt nem azért hozták össze Hau dr.-ral a fogságban, hogy Haut visszatartsa az öngyilkosságtól. Hau dr. sohasem nyilatkozott arról, hogy öngyilkosságot követ el, sőt ellenkezőleg, úgy nyilatkozott,

hogy ez volna legbálgább tette, amit elkövetet. Még mielőtt Lenk együtt ült Hau dr.-ral, az elítelt együtt volt két másik fogolyal, a kik közül az egyik franciául tudott s miután Lenk is elhagyta Haut egy misszionáriussal hozták együvé. Lenk még ezeket is mondta:

— Én tizenhat napot töltöttem együtt a fogságban Hau dr.-ral s a fogság alatt kimerítő feljegyzéseket csináltam a Hauval folytatott beszélgetéseimről s ezeket az alsó ruháimba varrtam. Hau elmondta nekem, hogy látogatói közül az egyik szakértő *Aschaffenburg* tanár gyakorolta rá a legnagyobb hatást.

Lenk kijelentette, hogy *Aschaffenburg* tanár többet tud, mint amennyit vallott. Lenk különben a Hau-pör irodalmi feldolgozásával foglalkozik. Szándékában van ugyanis, hogy a pör végeztével röpiratot ad ki.

Afelől, hogy Hau dr. ártatlan, Lenk teljesen meg van győződve; Hau csak a szerencsétlen körülmények következtében került ebbe a borzalmas helyzetbe. Hau ezután így szólt magához:

— Itt egyedül állok, odaát azonban négy ember áll: a Molitor család tagjai. Az ártatlanságnak okvetlenül ki kell derülnie.

A vörös Olga otthon.

A Hau Lindenau esettel kapcsolatban ismeretes, hogy *Göner* védő javaslatba hozta Lindenau Molitor Olgához írott levelének az iratokhoz való csatolását és személyesen meg fogja felelkezni Lindenau letartóztatását. Lindenau a pör folyamán tisztába jött azzal, hogy csakis Molitor Olga írta azt a levelet, amely őt légyottra hívta.

Molitor Olga Freiburg új városnegyedében egy bérelt villában sógoránál, *Bachelin* főhadnagynál lakik, miután a baden-badeni gyilkosság elűzte őt a Molitor-villából. Tegnap este nyolc órakor visszatért Mannheimba és ma reggel négy órakor a *Bachelin*-családdal elutazott a sveici *Celerina* nevű helységbe, ahol szeptember 15-ikéig marad. A *Bachelin*-család vizsgálja a Molitor Olga ellen emelt vádakát. Molitor Olga levelét, amelyről Lindenau báró azt állítja, hogy azt az ő házassági ajánlatának feltétele alatt kapta, ugyilátszik, teljesen elvesztett. A levél kézírásának Molitor Olga kézírásával való összehasonlítása, ami az egyedüli bizonyítékul szolgálna, most már lehetetlen. Lindenau báró vallomásait, noha Lindenau precíz vallomásokat tesz, úgy a védő, mint az ügyész kételkedve fogadja.

Molitor Olga bűnösségére nézve újabb terhelő momentumok merültek föl. Újabb tanuk akadtak, akik Molitorék közelében laktak és most e mondják, hogy állandóan a legrosszabb viszony volt anya és leány között. Molitorné Olga leányával sokszor perelt, veszekedett s nem egyszer tetlegességre is került köztük a sor. Volt szobalányuk látta, amikor *Olga az anyját a földre teperte*. A leány bűnössége mellett szól az is, hogy a halálos lövést közvetlen közélről intéztek Molitor asszonyra, úgy hogy ruhája is megpörkölődött.

SPORT.

+ Az Aradi Posta és Távirida-Tisztviselők Sport Egyesületének ifjúsági football csapata és a *Kisjenői football-klub* csapata e hó 11-én vasárnapon tartja mérkőzéseit Kisjenőn, a hádai sporttelepen. A mérkőzés kezdete délután fél ötkor lesz. Versenybíró *Erberszkern* Sándor aradi posta- és táviradatiszt. Verseny után a kaszinó kerthelyiségeiben zárkörű táncmulatság lesz.

Fegyverletétel.

— Az elkészült kiegyezéshez. —

Harcí hírről, dicsőségről
Bármiféle ének száll is,
Leteszi a fegyvert föntebb
Jó *Wekerle* generális.

Fényes kardját átaladja,
Legyűrte az átkos ellen,
Bármily keserves multság
Unterhandlen mit Rebellen.

Barabás óbester arca
Komor gonddal, buval terhes,
Agyonlőtte paripáját:
Niacsan sehol ilyen nyerges!

Sir *Hentaller* kapitány úr
És a kardját, — szedtevedte! —
Összetöri, bár a pengét
Az önálló bankba vette.

Önálló vám-paripáját
Ugron Gábor lövi löbe:
Eltűnt minden reménység már:
Köd utána, köd előtte!

Saját homlokába durrant
Főhadnagy úr, *Lengyel*. Zoltán,
Mit tehetne mást szegényke
Ennyi bú és bánat folytán?

Órnagy urak sírnak-rinak,
És *Kossutá* úr és *Darányi*
Konstatálják: győzelemre
Nincs remény, bármily parányi.

A dobosnak könnye perdül
S mélán megremeg szakála:
Hogyha nem szólhat a dobja,
Ah, ez néki kész halála!

S *Duci* közlegény is búsan
Tenyerébe rejti arcát:
Ninesen, ami biztosítsa
Az alkotmány drága harcát...

Negyedmillió korona hamispénz.

Az Alföld bankgyártói.

Letartóztatott földbirtokos.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, augusztus 10.

A hamispénzgyártás jövedelmező foglalkozását régi időtől fogva a legkitartóbban és legszélesebb alapon a nagy Alföldön üzik, amelynek végtelen román nem állanak oly éber és szoros csendőri felügyelet alatt, mint az ország egyéb vidékei. Oly nagyarányú pénzhamisítást azonban, amilyenek nyomára most jutott a csendőrség, még az Alföld bankgyártási krónikája sem tudott eddig fölmutatni. Távirati tudósítás jelenti ugyanis, hogy alföldi csendőrsők 17 embert — földbirtokosokat, fényképészeket és parasztgazdákat — letartóztatott s a banda egyik tagjának lakásán 240,000 korona hamispénzt foglalt le.

A büneset földerítésének részletei a következők:

Szálig József kececi csendőrőrmester a környéken sok hamis 20 és 50 koronás bankjegyet talált. Fölfedezését közölte *Melcer* Gyula főszolgabíróval, aki azután *Szálig*gal és *Kubák* János csendőrőrssel széleskörű nyomozást indított a hamispénzgyártók kézrekerítése iránt.

A nyomozásnak nem várt eredménye lett. Kiderült, hogy egy jól szervezett, nagy pénzhamisító banda működik, amelynek tagjai az összes nagyobb alföldi városok között megoszlának. Kis- és Nagykörös, Kecskemét, Kalocsa, Félegyháza és más városokban is értékesítik a Kiskőrösön előállított hamis pénzt, amelyből bizonyára rendkívül nagy mennyiség van forgalomban. Egyelőre 17 embert tartóztatott le, akik közül a főtettesek *Csabai* János és *Csipai* Mihály, mert ezeknél 3 bankóprést találtak. A letartóztatottak között van *Horráth* Pál vadházi és *Gumó* Ferenc halasi fényképész, *Szapár*

Lajos kiskovácsii gazdálkodó és *Kürthy* Mihály földbirtokos.

A csendőrség ismeri már a banda értékesítő kirendeltségeit, úgy, hogy a bankóhamisítás ügyében legalább 40 embernek letartóztatása várható. Kétségtelen, hogy a kiadott hamisítványok nagy összeget tesznek ki, mert a hamisítások szinte tökéletesek és az egész Alföldet elárasztották velük.

Axente a vértanuknál.

★

A vértanuk szobrának korlátján belül két ur állott ma délelőtt. Nézték a szobrot. Lassan, sétálva járták körül. Az egyik, — az aradi románság ismert vezetőférfia, — magyarozott valamit, a másik pedig élénken felelgetett neki.

Az aradi Tribuna mai számában, a hírek között szerényen húzódik meg két sor: *Di. Tiberiu Axente din Turnu-Severin* Aradon időzik.

A vértanuk szobrát meglátogató urak egyike *Turnu-Severin*ből jött. A neve Axente Tibor, foglalkozására nézve ügyvéd. És fia Axente Szevernek, Nagy-Enyed feldulójának, az 1849-beli román prefektnak, a *Ferenc* József rend lovagjának. Valami ügyes-bajos dolga hozta Aradra, ahol az a különös ötlete támadt, hogy meglekintse a magyar szabadság mártírjainak emlékét. A véreskezű ellenfélnek. Axente Szevernek fia a vértanuk szobra előtt: különös, bizarr kép ez, méltó a megőzőkítésre.

Nagyon valószínű, hogy Axente Tibort nem a vértanuk tisztelete vezérelte a tizenhárom szobra elé Axente Tibor Romániában él a legföljebb, magyarországi román lapok híradásaiból ismeri az itteni helyzetet. Tehát rosszul ismeri. Mert amint megvalljuk, hogy a magyar sajtó egy része ferde szempontok alapján kezeli a nemzetiségi kérdést, azonképen meg kell állapítanunk, hogy a román sajtó nem igen ápolja a kölcsönös megértés eszméjét. Inkább

a félreértések felidézése a vezető szempontja. Axente Tibor tehát aligkanem „elnyomott román véreit“ látja a magyarországi románokban. És tudvalevő dolog, hogy ilyen szempontok nem ragadják kegyeletre az embert a vélt ellenség vértanui iránt.

Axente Tibort tehát a kíváncsiság vitte a hősök szobra elé. A kíváncsiság, amely mindig izléstelen, de különösen az, amikor r-jtett vonatkozásai vannak. Már pedig az a tény, hogy Axente Szever fia meglátogatja a magyarság vértanuinak emlékét, az a tény bizonyára Axente Szevernek a magyarsággal szemben való viszonyára vezethető vissza. Arra a viszonyra, amelynek 1849 január 8-án ezerkétszáz nagyenyedi magyar esett véres áldozatul. Hogy a kíváncsiság forrása ez a visszaemlékezés, annak egyenes bizonyítéka, hogy Axente Tibor a korláton belül, nagy figyelemmel nézegette a vértanuk reliefjeit. Akit csak a műemlékek szeretete visz a szoborhoz, az a művészi összehatást jobban megtalálja a korláton kívül.

Vajjon mit gondolhatott a prefektus fia a kegyelet bronzba öntött megnyilatkozásának láttára? Vajjon eszébe jutott-e, hogy az a nemzet, amelynek történetébe az ő apja véres betűkkel írta be nevét, hogy az a nemzet feledni igyekszik a multat s az itt-ott mesterséges uton előidézett egyenetlenségek ellenére sem folytat a románokkal szemben sérelmi politikát? Eszébe jutott-e, hogy a vértanuk szobra nem a revanche eszméjét hirdeti, hanem a hőseire hálásan emlékező, ellenfeleit is magához élő egységes Magyarországot? És megértette-e Axente Szever fia, mikor a szoba korlátjain belül került, hogy ez a nemzet testvéri szeretettel látná, ha a vele élő nemzetiségek a mostani választókorlátokon belül kerülnének a legnagyobb szentség: a nemcsak jogilag, de lelkileg is egységes Magyarország fölépítésére?

Kérdések, amelyekre nincs felelet. Pedig ideje lenne, hogy legyen.

Stilet.

Elfogták az automobilrablót.

Egy elzüllött technikus.

Az áruló szerető.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 10.

A bécsi vakmerő automobilrablók egyikét ma sikerült a bécsúj helyi rendőrségnek elfognia. A tettes, aki *Steiner* dr. néven mutatkozott be és családja ki az országuttra az automobilkereskedőt, egy érettségit tett elzüllött technikus és valószínű, hogy most már hamarosan kézrekerítik cinkostársát is, egy magyarországi származású, többszörösen büntetett gonosztevőt.

Az automobilrabló letartóztatásáról az alábbi távirati tudósítást adjuk:

A wiener-neustadti rendőrség ma a bécsi automobilmerénylet egyik tettesét, aki az automobilvásárlásnál és a próbauton mint *Steiner* dr. szerepelt, letartóztatta és Bécsbe szállította.

A letartóztatás érdekes története a következő:

Ma délelőtt megjelent a bécsi rendőrségen egy ember, aki elmondta, hogy néhány nap óta eltűnt a neki ismerős *Gölsch* házaspár. A rendőrség odament az eltűntek lakására, ahol megállapította, hogy az együttlakók nem házaspár, hanem egyikük egy *Proksch* Tivadar nevű magyar származású többször büntetett egyén, az asszony pedig *Ulirsch* Erzsébet büntetett előéletű nő. A lakásról a butorokat tegnapelőtt *Ulirsch* fivérének lakására vitték és ezért a rendőrség ide is elment. Itt találták *Ulirsch* Erzsébetet is, aki hosszabb vallatás után eladta, szeretője néhány nap előtt elmondta, hogy egy *Hertzka* Hermann nevű társával együtt követte el a rablógyilkossági merényletet. Mindketten *Ulirsch* lakásán mosták ki és égették el részben a ruháikat. A nő elmondta még, hogy *Hertzka* ma este 7 órakor a wiener-neustadti postán levelet vár.

A bécsi rendőrség erre nyomban értesítette a wiener-neustadti rendőrséget, amelytől 20 perc múlva már azt az értesítést kapta, hogy az egyik tettest, *Hertzka* Hermann, aki a merényletnél mint *Steiner* dr. szerepelt, letartóztatta. Az elfogtatás úgy történt, hogy a bécsi távirat vétele után az egyik rendőrfelügyelő két markos rendőrlégényvel a postához ment és minthogy tudták, hogy *Hertzka* általában töltött revolverrel jár, ők is revolvereket vettek magukhoz. Nemsokára a postára jött egy ember, a akire ráillett a *Steiner* dr. személyleírása. A rendőrfelügyelő hozzálépett és megkérdezte mi a neve?

— *Hertzka* Hermannnak hívnak, — válaszolta a kérdezett.

Alig hogy *Hertzka* megnevezte magát, az egyik rendőr megfogta a két kezét, a másik pedig megkötözte és így vitték azután a rendőrségre. Az elfogott eleinte tagadott, de később elmondta, hogy ő volt az, aki *Steiner* dr. igazgatójának adta ki magát. Az automobil azért akarták elrabolni, mert *Proksch* megakartta látogatni Nagyszébenben lakó szüleit s mivel nem volt pénzük az utazásra, rablás útján akartak automobilhoz s azon Nagyszébenbe jutni. Vallatása során *Hertzka* tiltakozott megkötözése ellen és elmondta, hogy ő művelt ember, akivel a rendőrségnek tisztességesen kell bánnia. Írásaiból csakugyan kitűnt, hogy egy

bécsi reáliskolán érettségi vizsgát tett és a bécsi műegyetemen sikerrel tette le az első államvizsgát. Egyébként megtagadott minden bővebb felvilágosítást.

*Hertzka*t ma éjjel beszállították a bécsi országos törvényszék fogházába és a rendőrség folytatja a nyomozást *Proksch* Tivadar kézrekerítése tárgyában.

Ujabb motoros baleset.

A szétzuzott iparvasut.

A gépészt megakarták verni.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 10.

A hegyaljai motoros vasut baleseteiről legközelebb már állandó rovatot kell vezetni, mert alig mulik el nap, hogy az aránylag nem nagy forgalmu helyi érdekű vasuton ne forduljon elő valami baleset, vagy szerencsétlenség. Tegnap újra baleset történt a motorosnak *Baracka* és *Radna* közötti vonalán, melynek következtében mintegy száz utas forgott életveszedelemben. A baleset oka a vonatvezető volt, akit könnyelműsége miatt az utasok majdnem megintestek.

A legujabb balesetről az alábbi tudósítást kaptuk:

A motoros vasutnak *Baracka* és *Radna* közötti vonalát egy helyen iparvágányok szelik. Ezek az iparvágányokon tegnap reggel nyolc óra tájban *barackai* napszamosok egy vagonban követ vontattak. A vontatást valami elaggott lovacska végezte, amely, mikor az iparvágány és a motoros vasut vágányának keresztezéséhez ért, minden erőfeszítése dacára sem tudta a kövekkel tulontul megrakott vaggont tovább vonszolni. Hiába segédkeztek a vagon továbbításában a munkások is, a kőszállító kocsi megrekedt, ami annál veszedelmesebb volt, mert a motoros sinein éppen keresztben állott, a nyolc órai motoros pedig mindinkább közeledett.

A mo oros mintegy 200 méternyire lehetett, s a gépésznek okvetlen látnia kellett a pályán keresztbe lévő akadályt, de ennek dacára rohamosan közeledett, úgy hogy végül a napszamosok látták, hogy az összeütközés elkerülhetetlen. Ekkor az egyik paraszt ember, hogy legalább a lovat megmentse, elvágta az istrángot s elzavarta a remegő állatot, a munkások pedig széjjel futottak.

Gyors menekülésökre nagy szükség volt, mert néhány pillanattal később a motoros teljes erővel neki rohant az iparvasutnak és azt darabokra szarta. Az összeütközés következtében a motoros is megsérült, amennyiben az eleje behorpadt s néhány nagyobb kő a belsejébe zuhant; ezeket *Mária-Radnán* távolították el belőle. Valóban szerencse, hogy az összeütközés következtében a motoros ki nem lódult a sinekről, mert akkor beláthatatlan következményei lettek volna a gépész hanyagságának.

A baleset után természetesen már megállott a vonat, mire az utasok megbotránkozásal ugráltak le a kocsikból s a vonatvezető fülkéje felé tartottak. A gépész látva a veszedelmes helyzetet, még elég jókor elzárta a fülkét, s ennek köszönhetette, hogy az utasok azonnal meg nem torolták vétkes könnyelműségét és hanyagságát.

Ezután lassanként sikerült a kalauzoknak lecsendesíteni az embereket, akik felszállva a vonatra, tovább folytatták utjukat *Mária-Radna* felé. A hanyag gépész ellen valószínűleg megindítják az eljárást.

A horvát forrongás.

A magyar iskolák ellen.

A kormány készülődik.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 10.

A horvát lázítók munkája sikerült. Horvátországban forradalmi tünetek mutatkoznak. A pártütő vezérek valóságban fanatizálják a népet a magyar állameszme ellen s több helyütt jutott kifejezésre a horvát népnek a magyar állam ellen érzett fanatikus gyűlölete.

A magyar kormány nem nézi tétlenül a Dráván-tul történő dolgokat s már legközelebb szigorú intézkedéseket léptet életbe, a pártütők megfélemezésére és a forrongó kedélyek lecsillapítására. A horvátországi állapotokról az alábbi távirati tudósítást kapjuk:

Horvátországban soha sem látott orgiákat ül az agitátorok lázító munkája. Nap-nap után fölháborító inzultusban van része a magyar államiságnak. Legutóbb az történt, hogy *Druje* község képviselőtestülete egyhangulag hozott határozattal táviratilag fordult a királyhoz azzal a kérelemmel, hogy a vasutasok szolgálati szabályzatáról szóló törvénytől tagadja meg a szentesítést. Egy másik magyar-ellenes akcióról Zágrábról érkezik hír. *Dályán* ugyanis több éve áll már fenn egy magyar vasutas-iskola. A napokban a községi tanács *Mihelycsics* pap indítványára egyhangulag elhatározta, hogy petíciót intéz a kormányhoz, amelyben tiltakozik az iskola további fenntartása ellen, mert *Dályán* csak horvát iskolának van — szerintük — létjogosultsága. Így terjed lassan, de biztosan a horvát nép között a magyar állam ellen érzett ellenséges hangulat. A lázadók élén a hirhedt *Supilo* áll, aki mióta kitette a lábát Magyarországból, egy percre sem pihent; kitartó aknamunkát folytat a magyar állameszme ellen.

A helyzet ma már olyan, hogy békes megegyezésről, vagy kibontakozásról beszélni sem lehet. Valóságos forradalmi proklamációkkal igyekeznek a lázítók a horvát népet a hangzatos jelszavaknak megnyerni és éppenséggel nem csinálnak titkot belőle, hogy Magyarország ellen táborba szólítják a horvát közvéleményt. A magyar kormány elérkezettnek látja az időt, hogy középük üssön a párt ütőknek, akik nem átallják a mesterséges fölbujtás minden fegyverét szembeszegezni a magyar türelemnek és lojalitásnak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az olasz gyermekopera előadása. A legőszintébb rokonszeny fogadta *Guerra* tanár apró művészeit és művésznőit, akik első vendégszereplésük alkalmával meghódították a közönséget. Repertoárjuk egyik legjobban összetanult darabjával a *Carmennal* kezdték mostani vendégszereplésüket. A *Carmen*ről már a múlt alkalommal az elragadtatás hangján emlékeztünk meg, azt a kitűnő véleményt mai előadásukkal mindenben megerősítették. *Carment Piacenteni* kisasszony befejezett művészettel játszotta és énekelte, *Escamilló* szerepében ma is sok tapsot kapott *Ricciolini*. *Don Josét* bár a színlapon *Ghirotti* volt kiírva, egy másik csöppesség adta meglepő ügyességgel és énektudással. Nem volt olyan kiváló, mint *Ghirotti* ebben a

szerepben, azonban nagyon értékes tagja a társulatnak, aki nagy sikerrel birkózott meg a nehéz szereppel. Sok tapsot kapott a társulat szép hangú primadonnája *Bianchi* kisasszony. Az előadást nagy közönség nézte végig. A zenét a 33. gyalogezred zenekara szolgáltatta kifogástalan művészettel. *H. G.*

* **Az Alvajáró és Szevillai borbély** — a gyermekoperával. *Guerra* tanár daltársulata a közönség hatalmas elismerése mellett vendégszerepel most ismét Aradon. Már az első estén is zajos sikert arattak a kis művészek a *Carmen*-ben. Holnap vasárnap *Bellini* régi híres operáját az *Alvajárót* elevenítik föl, amelyet az aradi közönség eddig csak a gyermekopera társulat előadásában látott, hétfőn pedig *Rossini* világhírű dalművét, a *Szevillai borbélyt* adják elő, amely operában tudvalevőleg eddig a legnagyobb diadalt aratták a kis olaszok.

* **Délutáni előadás a szinkörben.** Vasárnap délután katonazene mellett tartja meg előadásait az Edison-színház a nyári szinkörben. Az előadások délután 3 órakor kezdődnek és este 7 óráig tartanak. Az Edison-színház előadásai annyira megnyerték a közönség tetszését, hogy minden előadást a legnagyobb érdeklődéssel nézi végig a legjobb hangulatban. Az olasz gyermekopera előadásai alatt szünetelnek az Edison-színház előadásai, ez idő alatt a színház vezetősége szenzációs érdekességeket készít elő a publikumnak.

* **Németh Lajos festményei.** Érdekes és szép kirakat vonta magára ma este az Adnrássy-téren járókék figyelmét. A minoriták palotájában most megnyit *Weisz és Klein* féle könyvkereskedés kirakatában látható ugyanis *Németh Lajos*nak, a kiváló állatfestőnek egyik új képe: *Megriadt lovak*. A nagy technikai készséggel és finom érzéssel megfestett kép erős megfigyelőnek mutatja *Németh Lajos*t, akinek ez a festmény egyik legjobb munkája. A kirakatban *Németh Lajos* több fényképben reprodukált műve is látható. A művészi kivitelű képek *Weisz Hugó* ügyességét dicsérik.

HIREK.

Az anyósok rehabilitálása.

Egy ur megszöktette az anyósát. Szerelmes volt belé.

A legbájosabb hagyományok
Ledőnek, vesznek, sorba, mind.
Feljűk zord enyészet árnya
Szomorúan, de egyre int.
Az elmúlás lélekharangja
Egyik felett most újra kong:
Ah, akadt végre egy halandó,
Aki anyósáért rajong.

Nem csak rajong, de óh, csudálat,
Egészen szerelmes bele
És egy napon, — mily furcsa ujság! —
Egyszerre megszöki vele.
Ah, szomorú e nóta szörnyen,
S tudjuk, mit mond reá a jós:
Egy hagyomány ismét kimulik,
Nincs többé rettegett anyós!

A dologban csak egy a vigasz,
És egy a csillanó remény:
Hátha eltűnt indokokból
Történt a fentvázolt regény?
Hátha a férjü fejében
A szabadulás vágya főtt,
S hogy anyósától szabaduljon:
Egyszerű megszöktette őt?
Egyszerű megszöktette őt?

—zab.

Pör a Kossuth-szobor miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 10.

Az aradi Kossuth szobor pályázat döntése miatt, mint ismeretes, az első pályázaton első díjjal jutalmazott szobrász, *Kallós Ede* pört akar indítani a Kossuth-asztaltársaság ellen. A

művész *Kallós Samu* dr. ügyvéd útján levelet intézett a Kossuth asztaltársasághoz s ebben tudatta, hogy az ügyet törvényes útra tereli. A Kossuth-asztaltársaság elnöksége ma a következő levelet küldte *Kallós Ede* jogi képviselőjéhez:

Tekintetes

Dr. Kallos Samu urnak

Budapest.

A múlt hó 29-én hozzám intézett és általam a szobor bizottságnak szánt tisztelt sorait illetőségi helyére juttattam, ahol válaszul megbízattam önnel a következőket tudatni.

Pályázati feltételeinkben, kívántatik *1/10 aranyu minta és a bizottság biztosítja magának a jogot a kivitel fölött való rendelkezéshez.*

Április hó 12-én kelt és a három díjazott művészhez intézett egyértelmű levelünkben még kikötöttük, hogy I. minőségű haraszi követ és bronz-figurákat kívánunk és ennek bemutatására 90 napi határidőt szabunk.

Julius hó 4-iki kelettel, úgy *Kallós, Margó, Pongrácz* és *Horvay* uraktól, *Löwengard* dr. közvetítésével, kezeink között levő egybehangzó következő tartalmu levelet kaptunk: „Kossuth Lajos szobor-bizottságnak Aradon. Kijelentem, hogy az Aradon létesítendő Kossuth Lajos-szobor folyó hó 11-én lejáráó pályázatán a velem közölt pályázati és az önök által folyó évi április hó 12-én hozzám intézett levelében foglalt feltételeknek magamat alávetem.”

Ezekből látható és megérthető, hogy válaszuk nem szól levele lényegének csak hangjának, mert megbízója *Kallós* ur tisztában van, mennyire alaptalan a pörrel való fenyegetés.

— **A belényesi választás.** *Nagyváradról* jelentik: *Miskolc*zy alispán javasolni fogja a központi választmánynak, hogy a belényesi választást augusztus huszonhatodikára tüzzék ki. Az alispán választási elnökül *Wallner Odön* megyei főügyészt ajánlja.

— **Szerb egyházi ügyek.** Nyolc havi szünetelés után csütörtökön újból összejött *Karlócán* a szerb nemzeti egyházi kongresszusú választmány rendkívüli ülésre. A választmány *Zmejanovics* püspököt hatalmazta fel a karlócai patriarkátusi udvar vezetésével, aki a maga helyettesül *Brankovics Dimitrije* archimandrita beocsini zárdafőnököt nevezte ki. A választmány áttért ezután a magyar, valamint a horvát-szlavon országos kormánytól leérkezett és a szerb egyház ügyeire vonatkozó átiratok tárgyalására. Az üléseket naponta délelőtt, valamint délután is tartják.

— **Az orosz külügyminiszter Bécsben.** Bécsből jelentik: A „N. Wr. Tgbl.” értesülése szerint *Izvolszki* orosz külügyminiszter szeptember második felében, még pedig valószínűleg a hónap utolsó napjaiban báró *Aehrenthal* külügyminiszter látogatására Bécsbe érkeik. Az orosz külügyminiszter több napot tölt Bécsben. A látogatás mindenestre hozzá fog járulni a baráti viszony megerősítéséhez és alkalmat fog adni a két külügyminiszternek, éppen úgy, mint *Svinemündében* történt, valamenyi aktuális politikai kérdés megvitatására. Szóba fog kerülni mindenestre a Balkán is.

— **Aranylakodalom.** *Lohser* Alajos köztisztelőben álló aradi magánzó és neje, született *Radetsky* Mária ma tartották meg aranylakodalmaikat. A tiszteletreméltó házaspár e kedves családi ünnepében a *Kintzig, Paretz, Szabados, Odri, Kápolnai* és *Neulinger*-család

dok mint közvetlen rokonok szintén résztvettek. Az ünnepeltekhez a nevezetes évforduló alkalmából sok üdvözlő távirat és levél érkezett.

— **Elhamvadt község.** *Igló*-ról táviratozzák: *Szepesmegye Gnezda* községben ma nagy tűz ütött ki, mely a község felét elhamvasztotta. 120 család koldusbotra jutott. A kár több millió korona.

— **Königsegg Fidél gróf a tauci hitbizományért.** *Königsegg* Fidél gróf tudvalevőleg mintegy hét hónappal ezelőtt egy millió kétszáz ezer koronáért megvette a *Königsegg* grófok tauci hitbizományát. A hitbizomány vételárát a megállapodások értelmében a grófnak kötvényekben kell az aradi kir. adóhivatalnál deponálni. A vételár részbeni törlesztésére *Königsegg* gróf tegnap háromszázharminchétezer korona értékű kötvényt helyezett el az aradi állampénztárnál.

— **Tolvajvilág Aradon.** Elképzelhetetlen, hogy ebben az elviselhetetlen forróságban van még kedvük az embereknek cselekedni, pláne bűncselekményt elkövetni. Amint az alábbiakból kiderül, akadnak emberek, akik nem törődve a forrósággal, lopásra adják a fejüket és kiteszik magukat a hatóság üldözésének. Maga a rendőrség is izzad, amikor lopásokat jelentenek fel ebben a kutya melegben. A napokban *Nagy Adolf*, aradi bádogos, jelentést tett a rendőrségen, hogy a műhelyéből ötven kilós ólomot loptak el. A detektívek bejárták a várost és sikerült a tetteseket *Rösner* Dávid bádogossegéd és *Kohn* Béla bádogostanonc személyében elfogni. A tolvajokat előzetes letartóztatásba helyezték. A lopott ólomot szintén megtalálták a detektívek és lefoglalták. — A másik eset egy szabósegéddel történt. *Novák* Bálint szabómunkás tegnap este Aradra érkezett, hogy munkába lépjen. A vasuti állomáson *Moczár* Elek nevű jóbarátja fogadta, akivel elment vacsorálni. *Moczár* vacsora után azt mondta *Nováknak*, hogy menjen borotválkozni, hogy bemutatassa a mesternek, addig pedig vigyáz a podgyászára. *Novák* megfogadta a tanácsot s mikor visszatért a koresmába, sem a jóbarátját, sem a podgyászát nem találta már ott. A szabósegéd jelentést tett a rendőrségen, amely *Moczárt* keresi. A kárvallott *Novák* egyik ruháját egy zsibárusnál a detektívek megtalálták.

— **Eljegyzés.** Ifj. *Bogán* Károly, az aradcsanádi egyesült vasutak műszaki hivatalnoka eljegyezte *Miskovits* Elza kisasszonyt, *Miskovics* István m. kir. sőtárnok bájos és szeretetreméltó leányát, Aradon.

Kövári Ferenc polgári iskolai tanár ma tartja eljegyzését *Zsogovits* Gyula leányával, *Jolankával*.

— **Honvédhadnagy, mint rendőr.** Ma este hét óra után a *Maros* töltésén sétáló közönség szokatlan és felháborító jelenetnek volt szemtanúja. Az aradi torna-egyesület csónakházának felügyelője kegyetlenül elvert egy fiút, akinek mindössze az volt a bűne, hogy papirdarabokat dobott a vízbe. A sétálók között volt *Kepes* Ármin kereskedelmi iskolai tanár, aki jelenleg mint tartalékos honvédtiszt fegyvergyakorlatra vonult be. *Kepes* felment a rendőrségre és feljelentette a brutális embert. *Varjassy* Lajos dr. ügyeletes rendőrfogalmazó azonnal két rendőrt küldött a csónakházhoz, de amikor odaértek a rendőrök, a derék ember már kerekelt oldott. A rendőrség megindítja ellene az eljárást.

— **Fordulat egy aradi csőd-ügyben.** Egy aradi csőd-ügyben ma nevezetes fordulat történt, amely szokatlan voltánál fogva érdekli a kereskedő köröket. Ilyen fordulat már régóta nem fordult elő csődügyekben és ritkaság számba megy a csődügyek gyakorlatában. Mára volt ugyanis kitzúve *Rács* József fűszerkereskedő

esődtömegében levő ingóságoknak árverés útján való eladása. Több ajánlat érkezett be a csődválasztmányhoz, amely mai ülésén akarta azokat tárgyalni. A közadós ellenben bejelentette, hogy hitelezőivel *kényszer egyezséget* akar kötni. A kényszer egyezségnek a kereskedelmi törvény szerint akkor van helye, ha a közadós a tartozások negyven százalékát hajlandó megfizetni. Ehez természetesen a hitelezők kétharmad részének hozzájárulása szükséges. Ez esetben a hitelezők többi egyharmad részének alá kell magát vetnie a többség határozatának. Míután Rácz József megfelelően igazolni tudta, hogy a hitelezők kétharmad része beleegyezik a kényszer egyezségbe, a csődválasztmány kellőképpen támogattnak látta a közadós ajánlatát s azt figyelembe véve, az árverést felfüggesztette.

— **Bosznia bojkottálása.** Szerajevóból jelentik: Az építésszek már hosszabb ideje kizárták az építőmunkásokat, mire több szakmabeli munkás elhatározta, hogy kimondja az általános sztrájkot, ha az országos kormány nem gyakorol nyomást a munkaadókra az építőmunkások érdekében. Elhatározták, hogy mindenekelőtt küldöttséget menesztenek az országos főnökhöz, *Winsor* tábornokhoz.

— **Micsoda?** — rivált rájuk a tábornok — sztrájk? Nem ismerem a sztrájkot. Ha önök nincsenek megelégedve a munkabérekkel, menjenek máshová. Itt, a megszállott tartományokban vagyunk. Isten megáldja az urakat!

A deputáció eltávozott, a munkások kívándoroltak Horvátországba s a munkazárlat továbbra is fennmaradt.

— **Tisztviselők a protekció ellen.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A m. kir. postatakarék-pénztár közigazgatási személyzete szolgálati uton feliratot nyújtott be *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszterhez, arra kérve őt, hogy az intézet vezetőségében legközelebb várható személyváltás alkalmával fokozatosan megüresedő állások betöltésénél tartsa meg a rangsor szerinti sorrendet s ne mellőzze őket olyképp, hogy idegen státusbeli levez ki valamelyik magasabb állásra, mert ez egyértelmű volna haladásuk meggátolásával. Elmondják a feliratban, hogy hosszú, nehéz szolgálattal kiérdemelték a rangsor szerinti való igazságos előléptetést. Hivatkoznak arra, hogy amíg évtizedeken át a személyzet nagybodása csak nyolcszoros volt, addig a munka betevenszerűsége emelkedett. Szolgálatukat minden időben becsülettel teljesítették, az esetleges mellőzést tehát méltán büntetésnek vehetnék.

— **Szeszélyes nyár.** Az idei nyár alaposan le fogja szoktatni az embereket arról az ősi megrögzött babonáról, hogy nyáron nyaralni dukál. Annyi esőben, szeles időben, zivatarban, hirtelen hidegben van részünk, hogy szinte örülünk, ha közben egy kis kánikulai meleghez is juthatunk, nemhogy szökni akarnánk tőle. Ma már elsőrendű gondnokságra és szanatóriumra megéri könnyelmű ifju az, aki fehér nyári ruhát csináltat magának. És még ennél is könnyelműbb az, aki nemcsak megcsináltatja magának, hanem föl is veszi. Mert aki mostanában izzadva indul el sétálni, nem tudja, nem fog-e dideregve megérkezni haza. Az időjárás annyira bohémná vált hogy a legcsekélyebb hagyományokat sem tűri meg többet. Például most már arról szó sem lehet, hogy a szegény jogász fiu tavasszal nyugodtan becsaphassa tőle álomra a felőkőjét. Valamint nagyon furcsán járna az a szezonkölő is, aki a megszokott kánikulai rigmusokat akarná előszedni az olvadó aszfaltról és az izzadó batistbluzokról. Mindössze arról vehetni észre, hogy nyár van, hogy nagyon sokan nincsenek itt, akik egyébkor Arad utcáinak sóvárgott nagy-

városi jellegét szokták megadni. Most ezek a fent jelzett ősi babona folytán valahol a hegyek között fáznak, holott most idehaza is gyakran hozzájuthatnának e mulatsághoz.

— **A cár és az anyja.** A Truth című hetilap azt írja, hogy a cár és anyacárné között a legutóbbi időben igen feszült viszony állott be. Az anyacárné ugyanis, a ki felvilágosodott asszony, a legnagyobb mértékben helyteleníti *Nikolajevics* Péter nagyhercegnek a cárra gyakorolt befolyását. A nagyherceg ugyanis a cárt jósoknak, csillagvizsgálóknak, fanatikus lelkeseknek és egyéb hasonló embereknek egész középkori seregével vette körül, akik a péterhofi cári parkban laknak és akiket a cár naponta konzultál, hogy az ő jóslásai szerint rendezze be uralkodását. Az anyacárné mindent elkövetett, hogy ezt a társaságot elkergesse, de sikertelenül. Az anyacárné energikus fellépése következtében elhidegülés állott be közte és a cár közt, a ki makacsul ragaszkodott az ő jósaihoz.

— **A léghajó áldozatai.** Hajdu-Böszörményből táviratozzák: A hajmáskéri gyakorlótérrel elszabadult léghajó tudvalevőleg Hajdu-Böszörmény határában felrobbant és a robbanásnak hét áldozata lett, kik közül három meghalt, négy pedig még kinos sebelben sanyóditk. Most a miniszteriumból megkeresés érkezett *Veszprém* Zoltán hajdumegyei főispánhoz, hogy tegyen jelentést úgy az elhalt, mint a még életben lévő szerencsétlenül jártak családi és vagyoni viszonyairól. Az elhaltak közül csak *Z. Fekete* Zsigmondnak van családja, míg a négy életben maradt szegény sorban élő családfentartó. A főispán átírt a polgármesterhez, ki ez ügyben most készíti a jelentést.

— **Kadétok szomorúsága.** Bájnos novellák, kedves hangú elbeszélések, eleven katonai rajzok közismertté és mintegy fogalomná tették ezt a kifejezést: kadét. Bajszatlan mosolygó ifjak testesítik azt meg, akik nevelésük és koruk érdekes sajátágaival a nyilvános helyeken vonzó érdekességet jelentenek. Voltaképpen nem is állást fejeznek ki, hanem egy kedves kört: a fiatalság szimbolumát. E derűs milliőben azonban elvész a fekete árnyalat: a kadétok nehéz megélhetése. Manapság egy tiszthelyettesnek 12 ferint havi pótdíja és heti 5 korona zsoldja van. Ebből a tiszt étkezéskben ebédre legtöbb helyütt 15 forintot kell fizetniök és a többiből aztán a rang- és állásbecsület követelményei szerint meg kell élni. Köztudomásu hogy a tisztek 50 százaléka ebben az állásban ruházza be magát amaz adósságokba, amelyek azután karriérje, sorsa és jelleme kialakulását befolyásolják. Sok és a legnagyobb bajok magva ez a tény. De hát úgy, ahogy, legalább eddig a honvédségnél elvette az élet ennek az anomáliának az, hogy mindössze egy évig tartott a kadeti állapot. Most a honvédelmi miniszter ezt is megszüntette. Ugyanis rendeletileg kimondotta, hogy ezután a tiszthelyetteség tartama két év lesz. A bohó és annyi szentimentális novella témát adó kadétnak ez a rendelet nagy és méltó szomorúságot okoz. Talán nem is látolva, hanem csupán ösztönszerűleg érzik meg, hogy a lehetlenség eme forszírozása hol fogja majd a statisztikai adatokat megsokszorozni. Talán gondolják is magukban, (nagy titokban) hogyha szolgát tart az állam, hát fizesse is meg, de ne a szüleivel tartassa el magának.

— **Szerencsétlen kocsisz.** O-Radáról írják: *Koralovszky* Géza és *Raduly* János főerdészek *Kosmán* főerdős társaságában kocsihivatalos körútra indultak. Egy tutszajási gát mellett a lovak megvedultak, mire a kocsi ülők leugrottak, de oly szerencsétlenül, hogy *Máté* főerdős-

örnek mindkét lába, *Raduly* egyik lába és *Koralovszky* súlyos zuzódásokat szenvedett. A kocsis pedig szekeresből a gát medrébe bukott és annyira összelörte magát, hogy nemsokára meghalt.

— **Postások sztrájkja.** *Chicagóból* táviratozzák: A postahivatalnokok a sztrájkot proklamálták. A táviróhivatalnokok határozati javaslatot fogadtak el, mely az összes szaktársakat a munka beszüntetésére szólítja fel. *Colorado Springsben* a hivatalnokok szintén sztrájkba léptek. Tegnap este 6 órakor még 500 *chicagói* hivatalnok beszüntette a munkát úgy, hogy most 1800-an sztrájkolnak. A tőzsdéseknél dolgozó táviróhivatalnokokat is felszólították a sztrájkra. Valószínű, hogy a forgalom akadályozva lesz. A sztrájkoló táviróhivatalnokok 8 óra munkaidőt, 25 százalékos fizetésemelést és szövetségük elismerését követelik. Délután a *Canساس City*, *Salvake City*, *Denver* és *St.-Helena* városok táviróhivatalnokai is csatlakoztak a sztrájkmozgalomhoz.

— **Országos bírói kongresszus.** A lugosi törvénytörvénybírói és ügyészei értekezletet tartottak s a nagyváradi ítélőtábla területén működő bírák határozatait elfogadva, kimondották az országos bírói nagygyűlésnek *Szegeden* való sürgős megtartását s egyúttal állást foglaltak egy állandó országos bírói egyesület szervezése iránt is. A szolnoki törvénytörvénybírói és járásbírói és jegyzői kara, valamint a kir. ügyészség tagjai értekeztek ebben a tárgyban, helyeselték az országos bírói kongresszus összehívását s csatlakoztak az e célból megindított mozgalomhoz.

— **A kereskedők réme.** *Vormittag* Andrásné ellen, akit a napokban tartóztatott le a glogováci csendőrség, ma újabb feljelentés érkezett az aradi büntetőjársbíróshoz. A panaszt ez alkalommal *Bársony* Andor szabadságtéri kereskedő tette, akitől *Vormittagné* hat pár finom harisnyát csalt ki azzal az ürügygel, hogy azokat egy előkelő, a kereskedő által is jól ismert aradi uriaszony rendelte meg. A lapok híradásai révén *Bársony* Andor rájött, hogy aighanem megcsalták s megtette a feljelentést a furfangos asszony ellen. *Vormittag* Andrásné azzal védekezett, hogy a harisnyákat a vele közös háztartásban élt *Kabos* Jenő számára csalta ki a kereskedőtől. A szélhámos asszony bűnpörének tárgyalásáig az aradi ügyészség fogházának rabja marad.

— **Lépfene Szatmármegyében.** *Szatmár* *Németi*-ből írják: A városhoz tartozó *Csonkás* legelőn fellépett a lépfenejárvány. Eddig több száz állat elpusztult. A hatóság szigorú intézkedéseket tett: a legelőket bezárták és az összes állatokat 14 napi megfigyelés alá helyezték.

— **Czigányverseny a holdban.** Megirtuk, hogy *Gyorgyevits* Mito és *Almai* Laci cigányversenyt fognak tartani. Amint értesülünk ez a cigányverseny nem fog megtörténni. A primásoknak ugyanis eszükágában sincs egymással versenyre kiállni és az egész hír onnan ered, hogy a két primás egy közös ismerőse fölvetette az eszmét s a maga szakállára mindjárt úgy értesítette a lapokat, hogy a versenyt meg fogják tartani.

— **Adomány.** *Böhm* Miklós uradalmi titkár *Kétegyházáról* *Götz* György munkaképtelen cserész családja részére 2 koronát adományozott.

— **Birtokcsere.** Az aradi kir. törvénytörvénybíró telekkönyvében az elmúlt héten a következő tulajdonjogi változásokat jegyezték fel: *Ifj. Csobán* György és neje *Argyelán* Mária eladják az aradi 2154. sz. tjkvben felvett *Mihály* utca 26/a. sz. házat 1900 k. ért *Pleván* György és neje *Barna* Miliczának. — *Svigeli* Ferencné, *Horácsi* Mária eladja az aradi 5791. sz. tjkvben felvett választó utca 54/a. sz. házat 3600 k. ért *Schwellengraber* Gyula és neje *Adamcsok* Amá-

Nagy választék
vegytani és fizikai ki-
sérleti üvegedényekben:

**Lombikok,
Görek,
Woulff-féle palackok,
Mérceüvegek,
Fedlemezek,
Próba és üvegcsövek.**

Valódi
Auer és benold-gáz
égőhálókat.

Villamos izzótesteket.

**Üveg és porcellán,
mosdó és egyéb
készletek. — Va-
lódi nikkel főző-
és diszedények**

a legnagyobb választékban és
legolcsóbban 224

Gebhart Testvéreknel

ARADON,

Andrássy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)

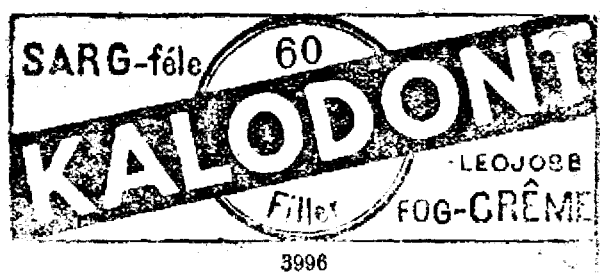
Városi és megyei telefon 451.

25 koronát meghaladó készfizetések után 3% pénztárgedményt nyújtunk.

liának. — Kormon Gyula és gyermekei eladják az aradi 5848. sz. tjkvben felvett Mocsár-utca 1/a. sz. házat 4200 koronáért Badovics Józsefné, Striberny Lujza és Badovics Lujzának. — Csizmas Lázár eladja az aradi 4467. és 5120. sz. tjkvben felvett szántóföldet 3000 k.-ért Szabó István és neje Kiss Juliannának. — Grósz János eladja az 9360. sz. tjkvben felvett Kasza-utca 5. sz. házat 3600 k.-ért Takács Ferenc és neje Kovács Juliannának.

— Csak jó áru kapható Hegedüs Gyula kefe, pipere, illatszer és fodrászkellékek kereskedésében, Aradon, Andrássy tér 15. Nagy választék valódi angol teniszverők, teniszlapda, football, gummi-lapda, utazó kosarak, francia és angol illatszerekben. 1259.

— Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

VÁROS ÉS MEGYE

Aradváros közgyűlése.

A tárgysorozat:

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1907. évi augusztus hó 14-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügyeknek.

48. A tanács előterjesztése a jövő évi szén-szükséglet beszerzése tárgyában. 49. Ternai Ernő kenyér szállítónak a kenyér árának felemelése iránt. 50. Vojtek Kálmánnak felebbezése a tanácsnak a hirdetési oszlopok elhelyezése tárgyában hozott határozat ellen. 51. A belügyminiszteriumnak leirata a révjognak bérbeadása iránt. 52. A tanács előterjesztése, hogy Nikolics Géza, Hamar Mihályné, Lunyások Vencel, Szabó Mihály, Cséte Sándor, Hetman József és Rothmüller Ferenc által emelt új épületek bérjövédelmére a községi adómentesség megadassék. 53. U. az, hogy Lux Mór új épületének községi adómentessége iránti kérelmével elutasitassék. 54. A belügyminiszter intézkvény a „boza“ megadóztatására vonatkozó szabályrendelet módosítása tárgyában. 55. A tanács jelentése a rendőrlégénység fizetés emelésének jóváhagyása tárgyában. 56. A tisztii ügyészségnek jelentése a villamossági részvénytársaság ellen vezetett megállapítási perben hozott másodfoku ítélet tárgyában. 57. Sztojka József kérvénye a leánya részére a múlt tanévre megszavazott tanulmányi segélynek folytatólagos megadása iránt. 58. Az úrodedésben lévő adóügyi számtisztii állásnak választás utján való betöltése iránt. 59. A közlekedési bizottságnak jelentése Weisz Felix azon kérelme tárgyában, hogy az Andrássy-térnek a Széchényi-utcától a Salacz utcáig terjedő hársfa sor alatt székeket felállíthasson. 60. A számvétség betervezési a múlt évben teljesített asphal munkákra vonatkozó törlesztési tervet. 61. Az iparos tanonciskola bizottságának a múlt tanévről szóló zárszámadása és az 1907—8. tanévre vonatkozó költségeloirányzata. 62. Bittner Róbert városi segéd tisztnek katonai szolgálatának teljesítése céljából egy évi szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Gabonaüzleti hetiszemle.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 10.

Az időjárás menetében a hét elején lényeges változás állott be. Augusztusban nem való hűvös jellegzetű napok elmaradtak s hirtelen nagy hőség állott be.

A tengeri pedig még mindig várja az esőt, de úgy látszik hiába.

A gabonaüzlet szilárd irányzatot követ, főként a kukorica árfolyama emelkedik rohamosan.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása —

Budapest, augusztus 10.

Amerika ¼ magasabb. Tartott árak.
Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza októberre	11.64—11.65	11.62—11.63
Zab októberre	8.31—8.32	8.33—8.34
Reza októberre	9.03 9.04	9.05—9.06
Tengeri 1908 májusra	6.90 6.91	6.85—6.86

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	649 —
Magyar hitelrészvény	747 —
Déli vasút	152 —
Városlátogatás részvény	233 —

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Augusztus 10. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 134—135 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 126—137 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 127—138 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéslétszám: Augusztus hó 7. napján volt készlet 38,863 darab, augusztus hó 8. napján felhajtott 645 darab, augusztus hó 8. napján elszállított 321 darab, augusztus hó 9. napjára maradt készletben 39,307 darab. A hizott sertésüzlet irányzata: Változatlan.

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 10. —

Fehér Kereszt-szálloda. Szendrey Mihály szinigazgató Arad. — Bontescu Fabini birtokos Hátszeg. — Dr. Laurovics Jánosné Nagylak. — Dinbák Pál tartalékos hadnagy Vojnilon. — Leipnik Lipótné és családja Konop. — Poljak A. gazdálkodó Kisjenő. — Koczándor D. kereskedő Déva. — Schnapper Rezső Temesvár. — Zellmann Sándor Békéscsaba. — Réti Ernő vállalkozó Nagyvárad. — Polgár József és neje Piski. — Engel Sándor kereskedő Szeged. — Fischer Károlyné és leánya Szeged. — Kovács Imre igazgató és családja Szabauka. — Baumhorn Kálmán műépítész Budapest. — Kerekes Mihályné és leánya Déva. — Knöplfer Herman gyáros Bécs. — Takács Sándor és neje Zenta. — Back Simon utazó Budapest. — Löbl Tivadár titkár Budapest. — Goldman Károly utazó Budapest. — Szűsz Endre utazó Budapest. — Eisler Lipót utazó Budapest. — Vágó Sándor utazó Budapest. —

Frankl Iván utazó Budapest. — Grossz Manó utazó Budapest. — Benke Sándor utazó Budapest. — Brand Emil utazó Bécs. — Hertlein Gusztáv utazó Bécs. — Markbreiter A. utazó Bécs. — Mann Bernát utazó Bécs. — Hajdu Andor utazó Bécs. — Hirschmann Róbert utazó Bécs. — Saubrun M. utazó Zágráb. — Schlesinger Hugó utazó Trieszt

Központi szálloda. Erdődi Ármin dr. tanár Nagyszében. — Podner Rezső kereskedő Trieszt. — Lekits M. A. kereskedő Trieszt — Stepper János kereskedő Bécs. — Deutsch Márkus kereskedő Borosbés. — Stern Zsigmond joghallgató Kocsárd. — Cutru Julian ügyvéd Turnszeverin. — Mencil Ignác kereskedő Sopron. — Wosseler Rezső kereskedő Budapest. — Kalmhut B. kereskedő Budapest. — Ungár Mór borkereskedő Budapest. — Fischer Mátyás kereskedő Bécs. — Hartenstein Jenő falkereskedő Budapest. — Nagy Lajos szállodás Miskolc. — Lonovits Gyula birtokos Makó. — Herczfeld Sándor kereskedő Budapest. — Brunner Gusztáv kereskedő Budapest — Lonkey Imre kárbeccslo Budapest. — Berger Sándor kereskedő Berlin. — Somogyi Jenőné birtokos Kovácsháza. — Hiller Mór kereskedő Budapest. — Stern Ede és Ignác kereskedők Budapest. — Moskovitz Mayer kereskedő Budapest. — Zahorszky Zoltán banktisztviselő Budapest. — Tiberni Alexa dr. ügyvéd Turnszeverin. — Mandi Ferenc kereskedő Budapest. — Klein Miksa kereskedő Budapest. — László József kereskedő Budapest. — Gönczy Péter kereskedő Budapest. — König Sándor kereskedő Budapest. — Zahoránszky Károly főszolgabíró neje Trencsén. — Deutsch Miksa kereskedő Budapest.

Pannónia-szálloda. Marton Sándor kereskedő Beél. — Dávid Miklós hivatalnok Kurtics. — Martojovics János asztalosmester Marosillye. — Singer József falkereskedő Csermő. — Mihajlovics Konstantin utazó Bécs. — Radig Károly mérnök Pécs. — Frej Mariska varrónő. — Koricsán István szobrász Berlin. — Hollaki Imre birtokos Acsuva. — Hunyadi Jánosné kereskedő Szapáriliget. — Zakov Károly utazó Szeged. — Negele János fodrász Gurahonc. — Nagy Lajos könyvelő Temesvár.

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Kaszab Géza.

NYILTTER.

A Bőr- és Lithion-tartalmú

Salvatorforrás

Kitűnő sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmánál és közsűvénynél, a cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatású!

Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tisztá!

Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Szinye-Lipóci Salvatorforrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolftraktus 8.

1108

Patent gyermek harisnyák

394 női és férfi harisnyák, keztük elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen szabott, olcsó árak mellett Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében Arad, Szabadság-tér 17. Vidéki megrendeléseket legpontosabban intézem el.

**A nyaraló és fürdőző
közönség szives figyelmébe!**

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Bebel: A nő és a szocializmus, Szemere Gy.: A Forray család, Dickens: A Pickwick Club, Lavedan: Az ágy, Gárdos M.: Az igazság az élet, Dessewffy: Mí a spiritizmus?, Pulszky F.: Jellemrajzok, Boyesen: Goethe Faustja, Ribot Th.: A lelki átöröklés, Emerson: Az emberi szellem képviselői, Ratzel dr.: A föld és az ember, B. Szt. Hilaire: A filozófia viszonya, Cherbuliez V.: Művészet és természet, A görög Petz: tragédiája, Csizmadia J.: Fogházi levelek, MarschR: A tulvilági ember, Spencer: Filozófiája, Marczali: A legújabb kor története, Gáspár F. dr.: Kelet- és Hollandus-India, Vitorlával Ázsia körül, Gabányi: Öt év Mandzsuriában, Abonyi L.: Páztortűz, Tarlóvirágok, Böhme: Egy tévedt nő naplója, Thury Z.: Az ember, aki hazaballagott,

Németben: Sturm H.: Ein Freues Weib, Willy: Annies Geständnisse, (Forts. der Claudine), Stilgebauer: Der Börsenkönig, Bahr: Wien, Hillern: Doppelleben, Ganghofer: Komödiengeschichte, Tanera K.: Sonhsa Annha, Salzburg: Judas im Herrn, Zobeltitz H.: Lichterfelderstr. No 1, Leffler Ch. A.: Eine Sommergeschichte, Blicher Cl.: Kjeld, Boy Eed J.: X, Die säände Hand, Um Helena. Das A. B. C. des Lebens, Sieben Schwerter, Böhme: Dida Ibsens Geschichte, (Eine Finale zum Tagebuch einer Verlorenen.) Reuter G.: Das Problem der Ehe, Dr. Bloch H.: Sexualeben unserer Zeit, Wedekind: Frühlingserwachen, továbbá francia és angol ujdonságok.

**Kölcsön díj havi 1 kor. 20 fill, vagy köte-
tenként fizetve 8 fillér.**

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

**Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill.,
vagy füzetenként 14 fill.**

Zerkovitz: Dalfy Dávid, Kálmán: Dal a Móziról, Grosz A.: Möriz, Fucik: Fest und treu, Scotto: A szalmaözvegy, Gr. Vay L.: Négy magyar népdal, Hiess C.: Mädel, Mädel, lass dich küssen!, Penn: Két piszkos kezecke, Cukor és légy, Zerkovitz: Taps-nóta, En vagyok a Józsika, Beleznay: Költözik a darumadár, Heidelberg: Dal a kis kadettről, Holländer: Der Teufel lacht dazu! Dal a szív beszéde, Puccini: Madamaa Butterfly, Ilintsch: Trink ma noch a Flascherl..

Antiquar könyvek

legnagyobb raktára.

**Irógépkellékek. Könyvtárak és
egyed könyvek vétele, könyvtá-
rak berendezése.**

KERPEL IZSÓ,

274

**könyv-, zenemű és papír-
kereskedése Aradon.**

Telefon 885. sz.

Óvás!

Tisztelettel adom mindenkinek tudomására, hogy fiamért: **Weiner Károlyért** sem én, sem nőm semminemű adósságot el nem vállalok, helyette nem fizetek, sem irással, sem szóban jót nem állok és nem állottam érte, és így ajánlom, hogy neki semminemű hitelt ne adjanak.

Arad, 1907. augusztus 10.

Tisztelettel:

Weiner Alajos és neje.

1944

3930

Legjobb üdítő ital

MATTONI FÉLE

GISSHÜBLER

SAVANYÚVIZ

3930

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE

HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

hivatalos rovata.

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége

SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Dél előtt 9—1 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig. — Tagok ugy a vidékről, mint helybeliek, naponta főlvételek.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaaszbélyeg küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Kimutatás: 1907. augusztus 10-én.

ÜRESEDÉSBE LEVŐ ÁLLÁSOK:

Kereskedelmi végzett egyének alkalmazást nyerhetnek.

Helybeli játék és rövidáru üzlet részére segéd kerestetik.

Helybeli díszmü és rövidáru üzlet részére segéd kerestetik.

Vidéki vaskereskedések részére segédek kerestetnek.

Aradi fűszerkereskedő cég részére ügyes segéd kerestetik.

Vidéki dívatáru üzlet részére fiatal szakmabeli segéd kerestetik.

Vidéki városokba, rőtös-áru üzletekbe segédek kerestetnek.

Vidékre több, a német és román nyelvben jártas fiatalabb vaskereskedő segédet.

Vidéki kisebb városba kézműáru-segédet, a ki a román nyelvben jártas.

Több vidéki vas- és fűszerüzlet részére a román nyelvben jártas segédet.

Vidéki rövidáru üzlet részére a román vagy tót nyelvben jártas segédet.

Több vidéki kézműáru-üzlet részére románul tudó segédet, szerény igényekkel.

ÁLLÁST KERESŐK:

Mérlegképes könyvelő, az összes irodai teendőben otthonos egyén a délutáni órákra foglalkozást keres. Irodai teendőben jártas egyén a délutáni órákon bármely állást s erény feltételek mellett elvállal.

Nyugdíjazott állami tisztviselő egy-két órai délutáni foglalkozásra irodai alkalmazást keres.

Raktárnoknak vagy egyéb irodai alkalmazásra nős jóírásu alkalmazott.

Irodai teendőben jártas kisasszony szerény feltételek mellett állást keres.

Több vidéki fűszer- és rőtösáru üzlet részére románul tudó, kezdő segédet.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE

HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor,

titkár.

492

Keppich Zsigmond,

elnök.

Serravalló:

China bora vassal.

Hug. kiállítás Bécsben 1906. legnagyobb kitüntetésben. Erősítő szer gyengékedőknek, vérszegényeknek és idültnek. — Étvágygerjesztő, idegerősítő és vértápláló szer.

Kitűnő ízű. — Több mint 5000 orvosi ajánló levél.

SERRAVALLÓ J. Triest-Barcelona.

Kapható minden gyógyszerárban félliteres palackokban 2 kor. 40 fillér, egész literes palackokban 4 kor. 40 fillér. 3975

KÖZPONTI SZÁLLODA.

APOLLÓ-csoport.

Igazgatók: Ormai és Roland.

11 órakor este

Arad falábon.

Kacagató párisi revue.

1856

18 személy.

Belépő-díj: I. hely: 1 kor. 50. II. hely: 1 kor.

Kezdeteste 8 órakor.

Esős idő esetén a téli-kertben lesz megtartva.

Több 100 orvos

véleménye szerint legkitűnőbb szer

fog-, száj- és garat ápolásra

Dr. DEMBITZ **ASEPTOL** szájviz-pasztill-fogorvos **ASEPTOL** lál és fogpora.

Aseptol szájviz-pasztillák 1 doboz 2 kor., fogpor 50 fillér. Kaphatók gyógyárakban, drogáriákban és Hatiszertárakban.

Központi főraktár: Dr. Dembitz „fog- és szájalpolószerek laboratoriuma” Budapest, Kerepesi-ut 10.

Aradon: Földes Kelemen gyógytárában. 3956

Orvosi vélemények minden dobozhoz mellékelve.

Dr. Kuttu Alfréd

ügyvédi irodáját

Aradon, Hasszinger-utca 3. sz.

alatt

1937

megnyitotta.

Lakás-változás.

A tisztelt közönséget értesítem, hogy lakásomat

Thököly-tér 5. szám alá helyeztem át.

Rendelő-óráim d. e. fél 8-tól fél 9-ig, d. u. 2—3-ig.

Dr. Hecht,

kerületi orvos.

1928

Egy jó karban levő 2 lóerős
gázmotor
jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban

**Berger-féle
gyógy-kátrány-szappan,**

mindennemű bőrkiltegek

Berger-féle kátrány-kénszappan.
Berger-féle glicerin-kátrány-szappan.
Berger-féle borax-szappan.

Berger-féle kátrány-kénszappan.
Berger-féle glicerin-kátrány-szappan.
Berger-féle borax-szappan.

Berger-féle kátrány-kénszappan.
Berger-féle glicerin-kátrány-szappan.
Berger-féle borax-szappan.

Berger-féle kátrány-kénszappan.
Berger-féle glicerin-kátrány-szappan.
Berger-féle borax-szappan.

Berger-féle kátrány-kénszappan.
Berger-féle glicerin-kátrány-szappan.
Berger-féle borax-szappan.

Berger-féle kátrány-kénszappan.
Berger-féle glicerin-kátrány-szappan.
Berger-féle borax-szappan.

Berger-féle kátrány-kénszappan.
Berger-féle glicerin-kátrány-szappan.
Berger-féle borax-szappan.

Berger-féle kátrány-kénszappan.
Berger-féle glicerin-kátrány-szappan.
Berger-féle borax-szappan.

Berger-féle kátrány-kénszappan.
Berger-féle glicerin-kátrány-szappan.
Berger-féle borax-szappan.

500 koronát fizetnek annak, aki
Bartilla- forvizének haszná-
lata mellett, fűveje 70 Hl. valaha is-
mét fogfájást kap, vagy a szája büziik.
(Csomagolásért külön 20 Hl.) **Bartilla A.**
Erkössel, (K. Winkler) **Wien**, 19/1 Som-
mer-gasse 1. — Kapható Aradon minden
gyógyszertárban, különösen **Földes Ke-**
lemennél, Deák Ferenc-utca 11. sz.
és **Hajós Árpádnál**, Andrassy-tér 27.
Kérjük mindenütt határozottan **Bartilla-**
féle fogvizet. Hamisítványok feljelen-
tői díjaztatnak. 60t

Telefon szám 98.

Hammer Vilmos

műszerész

Arad, Szabadság-tér 7. sz.

Pfaff és Singer
karikahajós
varrógépek,

„Melikal Premier“, „Puck“

kerékpárok,
Grammofonok és lemezek nagy
raktára.

Acetylen lámpák, gummik, nyergek, gram-
mofon kerekék, rugók, hangdobozok, varró
és grammofon tűk I-a minőségben.

Javítások jutányosan és jólállás-
mellett, gyorsan és pontosan esz-
közöltetnek.

Tüzelő anyagokban

bár a szállítási akadályok teljesen meg-
szüntetve nincsenek, mindazonáltal igen
tisztelt vevőinket értesíthetjük, hogy

raktár - készletünk

Zsilvölgyi Fütőkőszén,
Porosz Salon-kőszén,
Porosz Légszesz Pirszén
és Porosz Dió-Pirszénben

Legjobb minőségekben
jól el van látva.

Háztartási és ipari célokra száraz, darabos,
jól kiégetett

Bükkfa-szén

állandóan nagy mennyiség készleten.

Jakaréktüzhelyben ajánljuk a kőszéntüze-
lést. Számos előnyök s jelentékenyen
olcsóbb, mint a tűzifa.

A hazaszállítást saját kocsijainkkal, a
miniszteri és főkapitányi rendeletnek meg-
felelően **plombázott zsá-**
kokban eszközöljük. 168

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedés szénosztálya.

Telefon 139. sz.

3022

Benoid-gáz a legolcsóbb világítás

133

kastélyok villák, uradalmak, szanatoriumok, kórházak, hotelek, vendéglők, gyárak, laboratoriumok, állomások, kaszárnyák templomok, iskolák,
községek és kis városok részére

50 normálgyertyafényű láng óránként csak 1-6 fillérbe kerül!

Nem acetylen! Robbanás veszélye kizárva! Legegyszerűbb kezelés! Bel- és külföldi elismerő nyilatkozatok. Bel- és külföldi szabadalmak. Számos
kitüntetés. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást ad:

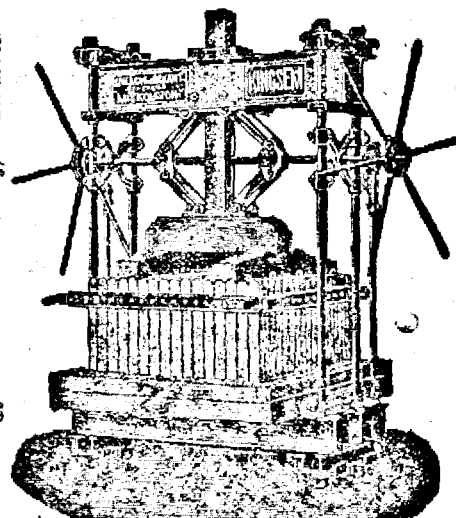
Magyar Benoid-gáz Részvénytársaság

ARAD, Pécskai-ut 13/14.

Telefonszám: 561.

Költségvetés ingyen, minden kötelezettség nélkül.

Telefonszám: 561.

1902. orsz. gazd. kiállítás, Pozsony: I-ső díj aranyérem. — 1901. temesvári kiállítás: I. díj. diszoklevél.

BORSAJTÓK

Legujabb rendszerű könyökszerkezetű „Kossuth“, „Kinesem“, „Hegy-
— alja“ és „Aczélorsós“ a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói.

Legujabb Rákóczi rendszerű **kettős kosaru sajtók**, nagyüzemi
préseléshez.

Fő előnye: A must sehol sem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Oriási erő kifejtés! A törköly egy darabban és
könnyen kivethető! Egy ember által könnyen kezelhető!

Szőlőzúzók és bogyzók! „Villám“ legujabb centrifugális bogyzó és zuzógépek!

1684 **SZILÁGYI és DISKANT** gépgyára Miskolcon.

1902. borászati kiállítás. Eger: I. díj, diszoklevél és aranyérem — Arjeggyék ingyen.

Van szerencsém úgy a helyi,
mint a környékbeli gabonakereske-
dő cégek és a dazdaközönség b.
figyelmét a cséplési idény közeled-
tével

1825

zsákkölesön-intézetemre

felhívni.

Telefon 594.

A zsákok használati díját a legjutányosabb
árban számítom. Raktáron tartok eladásra külön-
böző minőségű és méretű zsákokat és ponyvákat.

Braun Miksa,
Boros Béni-tér I. sz.

Építető gazdák figyelmébe!

Csobán Tivadar

képesített kőművesmester

Arad, Deák Ferenc-utca 30. sz.

(Bonts-féle ház.)

Elfogad az építészet terén előforduló mindennemű

irodai és kiviteli munkálatot.

Tervezéseket a legmodernebb stílusban, valamint költségcsökkentéseket kívánatra készítik.

Az építészet terén mindennemű felvilágosításokkal szolgálnak.

Vázlat terveket ingyen készítenek.

Tisztelettel 188

Csobán Tivadar,
építészeti vállalkozó.

Hattyu-mosóda!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy

mosódámban

az általam legújabb feltalált fényvel gyönyörűen fényezett **lapokat, kézelőket és gallérokat tudok tisztítani**, amelyek ennek használatára által olyanokká lesznek, mintha újak volnának.

Ajánlom tisztító intézetemet, amelyben minden fehérnemű tisztítását, mosását és vasalását mérsékelt árak mellett elvállalom.

Vidéki megrendelések 48 óra alatt elkészülnek és pontosan elküldetnek.

Tisztelettel

Stefán Józsefné

ARAD, 1480

Tökölly-tér, román templom-épület,
a kis posta mellett.

Legolcsóbb, legjobb
bevásárlási forrás

háztartási szükségletek

fedezésére.

A J Á N I J U K.

Arcz-cremek

Fogpasták

Illatszerek

Fogkefék

Hölgyporok

Szájvizek

Kölni vizek

Szappanok

Fogporok

Hajvizek

Fogcremek

Szoba-illatok

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

341

ARADON.

Nem kell London. Nem kell Páris.
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest!

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték utáni

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER M. A. UTÓDA

orthopéd és divat cipészetében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szűkös különös figyelmébe ajánlom **orthopéd-gyógycipőmet**, melyek meggátolják a lábfej fejlődését. Gyermekknél, ugyancsak felnőtteknél nagy sikerű eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készítenek a valódi amerikai formájú cipőket meg nem különböztethető tartós szép cipőket. B. megrendeléseiket kérve teljes tisztelettel

SEELINGER M. A. UTÓDA

az aradi Nemzeti Színház szállítója

641

Köszén

elsőrendűvulkán-farkasvölgyi rostált pormentes 500 kg. vételnél pontosan kimérve a vevő zsákjaiba

100 kgként 3.20 koronáért

kapható: 15

Pollak Sándor

mikalakai téglá- és cserépgyárban, telefon 515.

Nagy téglá és cserép-raktár.

DISZMŰMUNKÁK

MONTIROZÁSOK

IRÓMAPPÁK.

TELEFON 151. SZ.

ARADI NYOMDA
RÉSZVÉNY TÁRSASÁG

KÖNYVKÖTÉSZETE

Aradi és csanádi vasúti pályánál

ÁJÁNLIK A LEGMODERNEBB ÉS
PERKEL FELSZERELT

KÖNYVKÖTÉSZEATONKAT,
HOL A LEGELEGYERŐBB BEKÖTÉSŐK
FOGVA A LEGFENYVESEBB KIALITÁSÚ
DISZKÖTÉSEKET TUDJUK KÉSZÍTENI

DISZDOBOZÓK

FÉNYKÉPTARTÓK

AMATŐR KÖTÉS.

Városi hirdetések.

23620—1907.

Hirdetmény.

Felhívjuk gazdaközönségünk figyelmét a katonaság azon hirdetésményére, mely a zabszállítást tárgyalja s melynek 1 példánya a kapu alatt ki van függesztve, másik példánya pedig jelen szám alatt a levéltárban betekinhető.

A városi tanács.

22686—1907. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. földművelésügyi miniszernek 51883/IX—2—1907. sz. leirata alapján közhírré tesszük, hogy a gödöllői m. kir. állami méhészeti gazdaságban a folyó évben szeptember hó 15-én két éves méhészeti munkás tanfolyam nyitattik, amelyre folyó évi augusztus hó 15-ig nyújtandók be a pályázati kérvények.

A pályázni szándékozók az előírt feltételeket a városi levéltárban megtekinthetik.

Arad, 1907. évi augusztus hó 3-án.

A városi tanács.

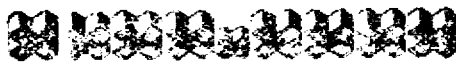
13745—1907. kh. sz.

Hirdetmény.

Ifj. Magyar Ferenc aradi lakos Zrinyi-u. 6. sz. a. telkén egy fémtöltő és praecisiós munkát előállító laboratórium felállítására telepengedély iránt folyamodván az 1884. évi XVII. t.-c. 27. §-a értelmében a telep helyszin tárgyalására határidőül folyó évi augusztus hó 16-án d. u. 5 órájára kitűzték, melyre az érdekeltek ez uton is meghívattak azon észrevétellel, hogy a telep helyszin és tervrajza, valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál folyó évi augusztus hó 16-ig, mindenkor a hivatalos órák alatt betekinhető s a netáni észrevételek irásban ugyanitt, előszóval pedig a helyszini tárgyalás alkalmával megtehető, mert amennyiben ilyenek nem említették, s ha köztekintetek gatlólag fel nem merülendnek, a telepengedély az idézett törvény 30. §-a rendelkezéséhez képest ki fog adni.

Arad, 1907. évi július hó 30-án.

Green,
h. főkapitány.

22981—1907. szám.

Hirdetmény.

Az 1907. évre érvényenyl kivett III. osztályu kereseti adó és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójáról készített kivételes lajstromokat az általános jövedelmi pótdóra való tekintettel az 1883. évi XLIV. t.-c. 16. §-a alapján 1907. augusztus 10. napjától 8 napi közszemlére kiteszük a városi adóügyi osztály 1. számú helyiségében.

Netaláni felszólamlások a kitétel napját követő 15 nap alatt, azok részéről pedig, kik első ízben rovatnak meg ezen adónemmel, az adókönyvecskéjükbe történt bejegyzést követő 15 nap alatt adhatók be a városi tanácsnál.

Arad, 1907. évi augusztus hó 2.

A városi tanács.

23525—1907. sz.

Hirdetmény.

Az 1907. évi július hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírási jegyzék 7 darab ívét az állami jövedékről szóló 1899. XXV. t.-c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1907. évi augusztus hó 16-tól számítandó 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségél közszemlére azal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Garbner Károly, Rónai A. János (2), Szelmann Lajos, Mojsza János, Szodamka Antal, kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kiüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségél észrevételeket.

Arad, 1907. évi augusztó hó 9.

A városi tanács.

Nyári mened.

Érvényes 1907. évi május hó 1-től

Arad-Budapest.		Budapest-Arad.	
Állomások	Állomások	Állomások	Állomások
Arad	Arad	Budapest Kvt.	Budapest Kvt.
Sofronya	Sofronya	Kőbánya felső p. u.	Kőbánya felső p. u.
Kurtics	Kurtics	Rákcs	Rákcs
Lőkősháza	Lőkősháza	Maglód	Maglód
Bánhid majos	Bánhid majos	Gyémán	Gyémán
Országút	Országút	Mende	Mende
Kétegyháza	Kétegyháza	Süly-Sáp	Süly-Sáp
Kigyós	Kigyós	Tápió-Szeceő	Tápió-Szeceő
Békés-Csaba	Békés-Csaba	Nagy-Káta	Nagy-Káta
Békés-Földvár	Békés-Földvár	Tápió-Szele	Tápió-Szele
Mecseberény	Mecseberény	Tápió-Györgye	Tápió-Györgye
Ujváras	Ujváras	Ujváras	Ujváras
Szelnek	Szelnek	Szelnek	Szelnek
Gyoma	Gyoma	Szalaj	Szalaj
Mentés	Mentés	Pusztá-Tenyő	Pusztá-Tenyő
Pusztá-Pó	Pusztá-Pó	Pusztá-Pó	Pusztá-Pó
Szalaj	Szalaj	Mesztár	Mesztár
Szelnek	Szelnek	Gyoma	Gyoma
Ujváras	Ujváras	Mecseberény	Mecseberény
Tápió-Györgye	Tápió-Györgye	Békés-Földvár	Békés-Földvár
Tápió-Szele	Tápió-Szele	Békés-Csaba	Békés-Csaba
Nagy-Káta	Nagy-Káta	Kigyós	Kigyós
Tápió-Szeceő	Tápió-Szeceő	Kétegyháza	Kétegyháza
Süly-Sáp	Süly-Sáp	Országút	Országút
Gyémán	Gyémán	Lőkősháza	Lőkősháza
Maglód	Maglód	Kurtics	Kurtics
Rákcs	Rákcs	Sofronya	Sofronya
Kőbánya fel. p. u.	Kőbánya fel. p. u.	Arad	Arad
Budapest k. p. u.	Budapest k. p. u.		

Arad-Temesvár-Józsefváros.		Temesvár-Józsefváros-Arad.	
Állomások	Állomások	Állomások	Állomások
Arad	Arad	Temesvár-Jv.	Temesvár-Jv.
Nj-Arad	Nj-Arad	Sz-Arad	Sz-Arad
Vemeth-Ságh	Vemeth-Ságh	Merczfalva	Merczfalva
Vinga	Vinga	Orczyfalva	Orczyfalva
Orczyfalva	Orczyfalva	Vinga	Vinga
Merczfalva	Merczfalva	Nemeth-Ságh	Nemeth-Ságh
Sz-Arad	Sz-Arad	Uj-Arad	Uj-Arad
Temesvár-Jv.	Temesvár-Jv.	Arad	Arad

Tételek-Arad.	
Állomások	Állomások
Tételek ind.	Tételek ind.
Gy-fehért.	Gy-fehért.
Alvács	Alvács
Szabványos	Szabványos
Piski	Piski
Dáva	Dáva
M.-Ilye	M.-Ilye
Zam	Zam
Borsosin	Borsosin
Borsóva	Borsóva
Konop	Konop
Milova-Oly	Milova-Oly
M.-Radna	M.-Radna
Barackza	Barackza
O.-Paulis	O.-Paulis
Gyerep-Méneg	Gyerep-Méneg
Mondorlak	Mondorlak
Glogovác	Glogovác
Arad	Arad

Arad-Tételek.	
Állomások	Állomások
Arad	Arad
Glogovác	Glogovác
Mondorlak	Mondorlak
Gyerep-Méneg	Gyerep-Méneg
O.-Paulis	O.-Paulis
Paulis	Paulis
Barackza	Barackza
M.-Radna	M.-Radna
Milova-Oly	Milova-Oly
Konop	Konop
Borsóva	Borsóva
Soborsin	Soborsin
Zam	Zam
Mar.-Ilye	Mar.-Ilye
Deva	Deva
Piski	Piski
Szabványos	Szabványos
Alvács	Alvács
Gy-fehért.	Gy-fehért.
Tételek	Tételek

(Utanyomlás nem díjazatik.)

Magyar Királyi Államvasutak

A nmls. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által jóváhagyott

Aradvármegye

nagy fal

Térképe

108—144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára
10 korona volt, leszállított áron

4 koronáért

vászonra huzva 7 korona,
vászonra huzva lécczel ellátva 8 koronáért

kapható

kiadóhivatalunkban.

Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánljuk a sürgős megrendelést, mert ha e készlet elfogy, úgy többé nem lesz az ily potom áron beszerezhető.

Elvélősejtéseket teljesen ingyen ad a kiadóhivatal: József főherceg-ut 22. szám. — Telefon szám: 151. —

APRÓ HIRDETESEK.

Tudakozódásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselekedet kereső vagy cselédnek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárulító helyein.

Akinek

Ismeretség híján

názastársra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztára, kulcsárra, vinczellerre, kertészre,	kulcsárnőre, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzbeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége,
---	---

Aki

eladni kíván

butort, szongorát, bert, gyümölcsöt, gabonát,	üzletet, műhelyt, lakást stb.; vagy
---	--

Aki

bérbéradni kíván

birtokot, házat, vadászterületet,	halászatot, telket, kocsit, lovat,
---	---

Aki

mindeneket vétel vagy bérbéradás céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér csélt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“
kis hirdetési

rovatát használja.

Aranykéz-utca 2—3. sz.
a. házban 3 szoba, csukott folyosó, konyha, élés- és fűskamarából álló lakás november 1-től kiadó.

Arad, Erzsébet királyné-körut

13. számú emeletes új ház szeptember 4-én birói árverésen eladni fog. Bővebbet Bánfi Sándor zárgondnoknál. 1920

Eladó szőlő!

Világosan, öt percrenyire a 12. sz. mótoros megállótól, a nyerges hegyen, a görög kath. templom háta megett, 5 kataszt. hold. Van benne szép új nyaraló pincével. Borház és minden felszerelés. Jutányos ár. Tulajdonos Györke Lajos tanár, Világos, Nyergeshegy. 1269

5 szobás utcai lakás kiadó

november 1-ére Batthyány-utca 23. sz. 1799

Telek eladó

egy teljesen kiépített utcában. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Veszünk könyvtárakat

egy-egy könyvet, Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb árban Inquaz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, 861

Paulison,

motor és vasúti állomáshoz közel 3 hold szőlő, házzal és természeli kedvező feltételek mellett eladó. Cim a kiadóban. 1900

Egy 6 Hp (lóerős) automobil

olcsón eladó Tóth Bélánál Arad, Varjassy József-utca 11. sz. Ugyanott egy jó grammofon lemezekkel olcsón eladó. 1905

Egy 44 éves ember

csász állást keres, birtokos uraknál. Cim a kiadóban. 1926

2 jó karban levő kerti pad megvételre keresettek.

Intelligens házból való fiúk

uri családnál teljes ellátást nyerhetnek. Cim a kiadóban. 1919

Egy billiárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15. szám alatt.

Egy rövid zongora

elköltözés miatt azonnal eladó. Bővebbet Nagy-körut 8. a házmesternél. 1914

Biztos existenzia!

Ügyes, jó beszélő tehetséges urak állásod a kalmazást kaphatnak egy könnyen eladható házi cikkek eladására. Pénzbeszedők óvadékkal kerestek. Ajánlatok „K. G. 100.” címen a kiadóhivatalba kéretnek. 465

Tanuló leány

alkalmazást nyer Kerpel Izó könyv- és papirkereskedésében, (Andrássy-tér 20.) 1921

5 szobás lakás,

parkos nagy udvar **azonnal kiadó.** Évi bér 320 frt. Tökölly Imre-utca 54. (volt Halász-utca.) Egy 3 szobás lakás november hó 1-ére kiadó. 1808

Egy jóforgalmu szatocsüzlet

más vállalat miatt eladó. Cim a kiadóban. 1904

Eladó

70, 75 hektoliteres használt boros-hordók, 100 hektós kád, 2 új Singer varrógép a 80 frt. Bildhauer Lajos. 1941

Szeptember 1-ejére

keresek lehetőleg a belváros közepében egy csinosan butorozott világos szobát. Ajánlatokat szoba jellegével a kiadóhivatalba kérek.

Egy 30 év óta fennálló

jó menetelű és biztos ekszisztenciát nyújtó fűszer és vegyesáru üzlet, korlátlan italmérséssel és trafikkal, a község legjobb helyén, haláleset miatt bérbeadó, esetleg házzal együtt eladó. Bővebbet özv. Kohn Náthánné, Kurtics. 1931

Kiadó lakások!

A Vörösmarty-utca 3. számú házban egy másod emeleti nagyobb uri lakás mellékhelyiségekkel, egy udvari földszintes lakás, továbbá egy lakatos műhely helyiség azonnal kiadó. Bővebbet a házmesternél vagy Fábrián utca 5a. sz. alatt. 1930

Lakás kiadó!

Tökölly-tér 6. számú házban egy 3 szobás földszinti lakás f. év november 1-re kiadó. Bővebbet Frick József építésznel vagy ugyanott a házmesternél. 1898

Ház eladás!

Választó-utca 44. számú ház eladó. 1942

Az ötvenesí uradalmi

igazgatósági irodában egy jó írással bíró és a német levelezésben teljesen jártas, nőtlen, intelligens fiatal ember alkalmazást nyer. Magyar és német nyelven írt folyamodványok: Gróf Zselénski uradalmának jószágigazgatósága, Ötvenes, posta Sofronya címre küldendők. 1939

Kerestetik

egy jóra való, kellemes megjelenésű asztali inas, ki a takarítás-hoz is jól ért, nagyobb uri házhoz, jó fizetéssel, azonnali belépésre. Cim a kiadóban. 1943

Elveszett mellű.

Szerdán esti 7 óra körül a Neptun fürdőtől a nyári színház terület, Simonyi-utcán keresztül egész Asztalos Sándor utcáig egy úgynevezett „ördélyi” boglár mellű, gyöngyökkel és vöröskövekkel kirakva elveszett. A becsületes megtaláló illő jutalomban részesül. — Cim a kiadóhivatalban. 1945

Mészáros és hentes

fő- és fiók üzletbe elsőrendű munkás felvétetik. Garai Károlynál, Boczkó-utca 2. sz. 1946

Rövid zongora,

keveset használva, megvételre kerestetik. Írásbeli ajánlatok „Zongora” alatt a kiadóba kéretnek. 1947

Eladó ház!

A Borona-utcában 8. szám alatt egy ház 30 év óta fennálló jó forgalmu szatocsüzlettel eladó. Bővebbet ugyanott. 1860

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy

888 vendéglőm

és árnyas, szép és tágas kerthelyiséggel, ugyszintén a város legkitünőbb fedett és villanyvilágítással ellátott tekepályámat is díszesen renováltattam és azt megnyitottam.

Izletes magyaros polgári konyha. — Tiszta saját termésű borok. Első magyar részvény serfőzde udvari sör. Pohár 10 fillér korsó 24 fillér.

A nagyérdemű közönség szives partfogását kérve

tisztelettel

Répássy Pál.

1460

Boros Béni-tér 5. szám alatt

egy utcai és 2 udvari irodának alkalmas 1889

helyiség
azonnal kiadó.

Bővebbet ugyanott.

Saját termésű kitünő tisztán kezelt magyaradi ó és pecsenyeborok

úgy nagyobb mennyiségben, valamint palaczkokban kapható

Winter Adolf

ügyvédnél 525

ARADON,

Deák Ferenc-utca 40. sz. alatt.

„Evoé“ hajvédő-szérum
a világ legjobb haj-növesztő szerel!

1000 orvos által jónak talált legújabb tudományos felfedezés. 18 félé patentozva. Hivatalosan felülvizsgálva és minden kultur államokban bevezetve. Hol minden szer felmondja a szolgálatot ott biztos eredménye van az „Evoé“ módszernek. Egy kísérlet megmutatja az eredményt. Teljes jótállás, tehát semmi kockával nem jár. Így nincs többé kopasz fej, nincs hajkihullás, fejbőrhámítás és a tudomány mai állapota mellett a legszebb hajnövesztés van biztosítva. Ára 2 frt 50 kr.

Ajánlható még:
„Evoé“ Csoda-Crém
a legnagyobb győzelme a kozmetikának. Legbiztosabb szer ráncosodás, pattanások, arcvörös, mitesszerek és egyéb bőrszifonosságok ellen. Ára 2 és 1 frt.
Orientalikus Szépség Szappan „Evoé“

1556
a bőrt bárányyszerűvé és alabástrom fehérré teszi. Állandó szépséget biztosít. Ára 50 kr.
A tudós utárárt mellett, vagy a pénz előleges beküldése ellenében tartanak a főraktár által: „Evoé-Gesellschaft“, Wien I. 40. Franz Josefs-Quai 19.

Wolf János

uri és női cipész
Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.
Elvállal minden e szakmába váró munkákat a legszebb kivitel s a legújabb divat szerint. Továbbá elvállalok abnormis lábakra **ortopéd-cipők** elkészítését, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti **bakkancs vagy eszma** elkészítését elvállalom, azon reménnyel, hogy a legnagyobb lényeknek megfelelek.

Tisztelettel
586 **Wolf János.**

Könyvkötészetünkben egy ügyes fiu tanulónak felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

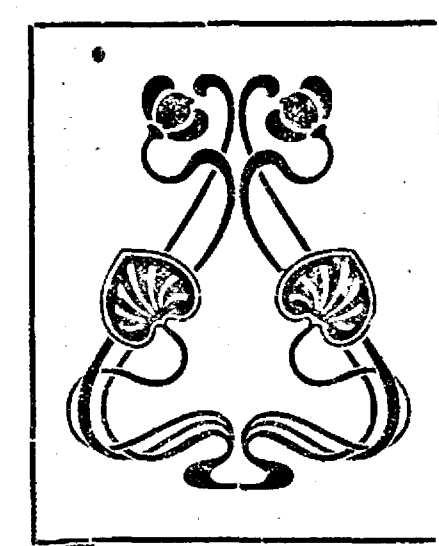

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Feltűnő újdonság!
DÉLICE
Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé más nem szívhat.
SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

+ Soványság +
szép, teljes te-formát kap világhírű erőporunk által. Arany éremmel kitüntetve Páris 1900, Hamburg 1901, Berlin 1903, 6-8 het alatt 30 font hizás. Az artalmatlanságot kezesség. Orvosiilag ajánlja Szigoruan realis — nem szőhámosság. Számos köszöndírat. Egy doboz használatai utasítással 2 kor. 75 fill. Posta-utalvány vagy utánvétellel a portón kívül. Higiénikus intézet. 1351
D. Franz Steiner & Co.,
Berlin 58., Königsplatzstrasse 78.
Budapesten kapható Török J. gyógytárban Király-u. 2.

Kiadóhivatalunkban nagyobb mennyiségű **file (nemez)** ipari-célokra jutányos áron eladó.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű

Földes-féle Margit-Crém,

mely zsirtalan, ártalmatlan s rögtön szépl.
A **Földes-féle MARGIT-CREME** gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer **szepiők, májfoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések** s mindennemű **bőrbaaj ellen.** A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.
Készítel:
Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.
Főraktár: 308
Török József gyógyszerésznél Budapesten.
Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

Felhívás
tisztviselő, vasuti és gári alkalmazottak részére!
Tudomást szerezvén arról, hogy az aradi államvasut alkalmazottai, waggonyári iparosok és munkás szövetségi tagjai óhajtanának maguknak Aradon egy otthont létesíteni, a hol is mindenki házbér helyett a saját háza árát törlesztheti. — Erre vonatkozólag van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét. tisztelettel felhívni **idő előtt még,** amennyiben én, alólírott elhatároztam magamat 150 hold 1-a minőségű földemből
1871
tetszés szerint parcellázni
olcsó ár mellett 2-3 kor. □-lét. közvetlen a város mellett, szemben a Gutzjahr-féle volt szeszgyárral fekszik a földem, mely a fő utvonal folytatását képezi, közelfekvősége által közlekedésre egyike a legjobb, érdekelt feleknek a fenti célra és ár megjelölés mellett átalengedni hajlandó vagyok.
Mossotzy István,
földbirtokos Arad, Zimánd dülő 2.

Fogorvosi és fogtechnikai műterem.

Van szerencsem a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, **József főherceg-ut 1. sz.** házban **fogorvosi és fogtechnikai műtermet** nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtetekeket pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel
VAJDA BENŐ
1572 fogorvos.

A Tulipán szappan

Legjobb a világon!
1240 Hatása csodás!
Tulipán szappan
darabja 1 korona.

Rövid idő alatt ifjítja és szépíti az arcot, hófehérre varázsolja a bőrt. Gyorsan és biztosan eltávolít redőket, szepőt, májfoltot és bőrtakát (Mitesser).

Meggyesy Veronka
ARAD, Tököly-tér 1. szám. Katalin-fürdő-épület. Kristyóry-féle üzlet.

Nagymennyiségű **maculatura** jutányos áron **eladó.**
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Motorvevők figyelmébe!
A valódi **Kállai-féle „Glória“** benzinmotorok és villanygyújtású benzi motorcséplőkészletek csakis **KALLAI** motorgyárában Budapest, VI. Nagymező-u. 43. sz. alatt szerelhetők be. 1809

Teljes jótállás kitűnő cséplésért.
Olcsó árak 3-5 évi részletre.
Motoraink terjesztése érdekében használt gézgépek cserébe vétetnek. Hírneves „GLÓRIA“ motoraink az egész országban a legkitűnőbb sikerrel működnek.
Pontos cím:
KALLAI motorgyár
Budapest, Nagymező utca 43.
Tessék árjegyzéket kérni.